

PÉNZÜGYI HÍRLEVÉL

Pénzügyi Hírlevél

VII. évfolyam 2. szám 2014

Megjelenik negyedévente

Felelős szerkesztő

Kemény Gábor

Szerzők

Lámfalusi Ibolya
lamfalusi.ibolya@aki.gov.hu

Domán Csaba
doman.csaba@aki.gov.hu

Péter Krisztina
peter.krisztina@aki.gov.hu

Kiadó

Agrárgazdasági Kutató Intézet
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-6093
Fax: (+36 1) 217-0984
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt

Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

Agrár- és vidékfejlesztési támogatások.....	3
Területalapú támogatások	5
Vidékfejlesztési és halászati programok	6
Piaci és egyéb támogatások	8
Nemzeti támogatások.....	9
Kiegészítő táblák.....	11
Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei	12
Állattenyésztési támogatások.....	12
Szántóföldi növénytermesztők támogatása.....	13
Kertészet ágazat támogatása	14
Kockázatkezelés a mezőgazdaságban.....	14
A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása	16
Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban	20
MFB hitelprogramok	21
Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel	22
Költségvetési kamat és kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok.....	24
Növekedési Hitelprogram (NHP)	24
Garantált hitelállomány a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban.....	26
A jegybanki kamat alakulása	28
EU referencia-kamatláb	29
Lízing cégek mezőgazdasági kihelyezései	31
Ágazati csódráták	33
Kiegészítő táblák	34

Agrár- és vidékfejlesztési támogatások

A 2014. év átmeneti év, az új támogatási rendszer lényegében 2015-ben kezdődik. Folytatható a SAPS-rendszer a korábbi feltételekkel, de már az új költségvetési időszak terhére. Továbbra is biztosítva vannak a gazdák számára a különleges támogatások (szerkezetátalakítási programok), az elkülönített támogatások (elkülönített zöldség-gyümölcs és cukortámogatás), a nemzeti kiegészítő támogatások, valamint a nemzeti támogatások, azon belül az átmeneti nemzeti támogatás (korábban top-up). A korábbi vidékfejlesztési programban (DIT-ÚMVP) alkalmazott tengelyek a jövőben megszűnnek, egy intézkedési lista készül, kombinálható intézkedésekkel.

Agrár- és vidékfejlesztési támogatásokra a 2014. évre 835,2 milliárd forint áll rendelkezésre a költségvetésben (1. táblázat). Az előirányzat 149,1 milliárd forinttal meghaladja a 2013-ban kifizetett összeget.

Az első negyedév során 354,2 milliárd forint kifizetés történt, ami azt jelenti, hogy a keretösszeg 42,4 százaléka már eljutott a gazdálkodókhöz. Ez az arány az előző év azonos időszakához képest magasabb, akkor az előirányzat 30,1 százaléka került felhasználásra.

A folyósított összeg háromnegyede a SAPS-hoz kapcsolódott, mivel a területalapú támogatások kifizetési rendjéből kifolyólag a 2013. évi SAPS keret második részét, 261,8 milliárd forintot 2014. első negyedévében kapták meg a gazdák.

Az előirányzat teljesülése 2014. március 31-ig a vidékfejlesztési támogatásoknál 18,8 százalék, a nemzeti támogatásoknál 21,7 százalék, a piaci és egyéb támogatásoknál 11 százalék volt.

1. táblázat: **Agrár- és vidékfejlesztési támogatások teljesülése, 2014**

Jogcím	Aktuális előirányzat	I. negyedévi kifizetés	Aktuális előirányzat felhasználása (százalék)
I. SAPS és a hozzá kapcsolódó elkülönített és különleges támogatások	380 319	264 307	69,5
II. Vidékfejlesztési támogatások és HOP	367 213	68 874	18,8
Darányi Ignác Vidékfejlesztési Program (korábban Új Magyarország Vidékfejlesztési Program)	333 668	68 526	20,5
<i>I. tengely: A mezőgazdaság és erdészeti ágazat versenyképességének javítása</i>	110 156	14 854	13,5
<i>II. tengely: A környezet és a vidék fejlesztése</i>	111 778	24 643	22,0
<i>III. tengely: Az életminőség javítása a vidéki területeken és a diverzifikáció ösztönzése</i>	74 909	19 845	26,5
<i>IV. tengely: Leader intézkedések</i>	26 316	7 067	26,9
<i>Technikai segítségnyújtás</i>	10 509	2 118	20,2
Halászati Operatív Program	8 544	347	4,1
Új Vidékfejlesztési Program	25 000	0	0,0
III. Piaci és egyéb támogatások	32 177	3 538	11,0
Egyéb uniós támogatást kiegészítő támogatások	13 978	1 589	11,4
Agrárpiaci támogatások	18 199	1 949	10,7
Belpiaci intézkedések	18 179	1 824	10,0
<i>Ebből: Borászati ágazat támogatása</i>		701	
Külpiaci intézkedések	20	3	13,0
Intervenciók költségei	0	122	
IV. Nemzeti támogatások	80 522	17 492	21,7
Agrártámogatások mindösszesen	835 230	354 211	42,4

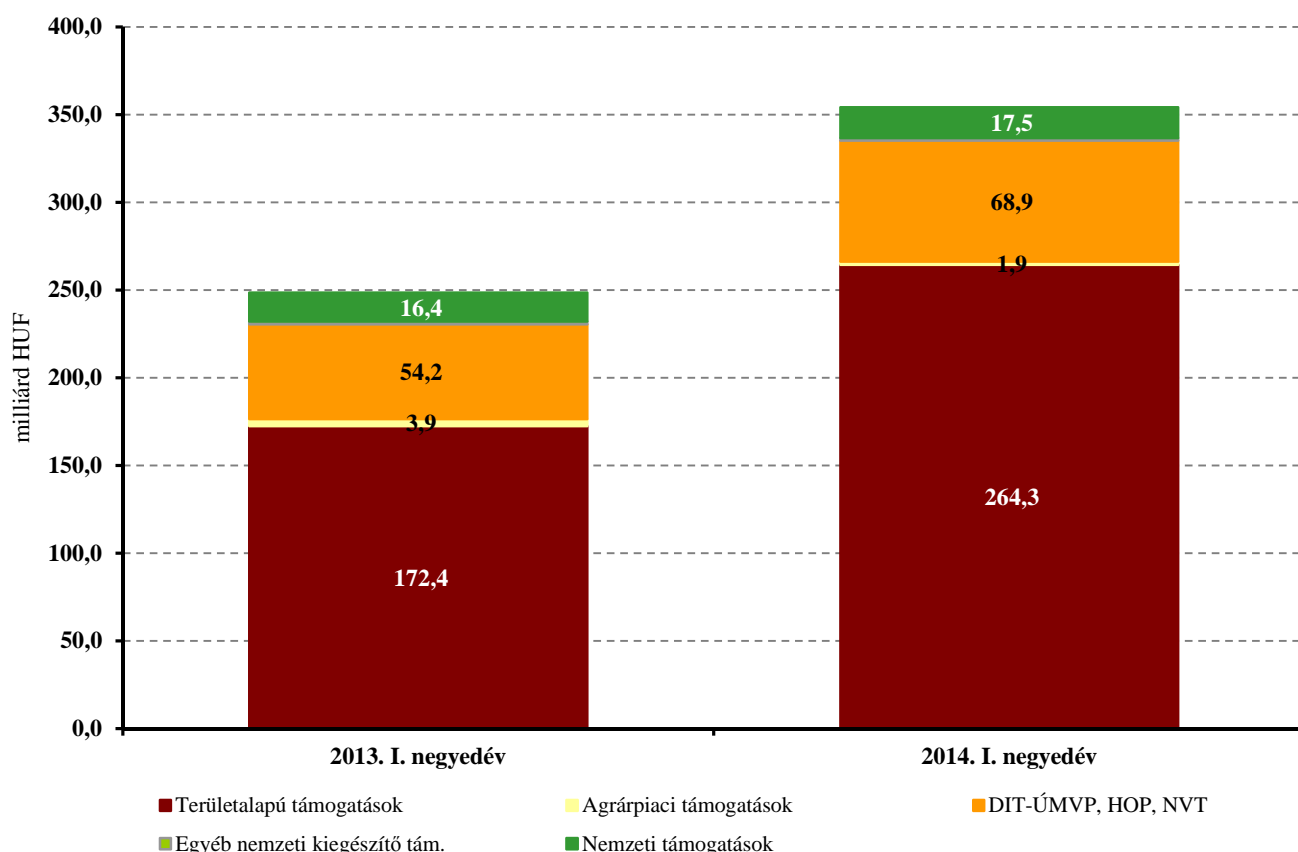
Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Megjegyzés: Az agrártámogatások között szerepelnek olyan jogcímek 7,2 milliárd forint értékben, melyek nem kimondottan termelői támogatások (nevezetesen Uniós programok árfolyam-különbözete, Egyéb EU által nem térített kiadások, KKV hitelezési program RKI visszafizetés, Uniós programok ÁFA fedezete).

Az első negyedévben folyósított támogatások összege 105,7 milliárd forinttal, 42,5 százalékkal volt több a 2013. év azonos időszakában kifizetett összegnél. A főbb támogatási jogcímcsoportok közül a területalapú támogatásoknál szembevetően a növekedés, ami azzal magyarázható, hogy az első negyedévben az előző évi keret második részének kifizetése történt meg, ez pedig

jelentősebb összeg volt, mint a 2012-ről 2013-ra áthúzódott támogatás. A vidékfejlesztési programok kifizetései némileg meghaladták az egy évvel korábbi (az éves keretösszeg is megemelkedett 2013-hoz képest), a nemzeti támogatásoké nagyságrendileg nem változott, az agrárpiaci támogatásoké valamelyest csökkent (1. ábra).

1. ábra: Agrártámogatások főbb jogcímeinek első negyedévi kifizetései, 2013 és 2014

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások 835,2 milliárd forintos éves keretének 21,5 százaléka származik a nemzeti költségvetésből, 78,5 százalékát uniós források

fedezik. Az első negyedévi 354,2 milliárd forint kifizetésnek 10,1 százalékát a központi költségvetés, 89,9 százalékát pedig az EU pénzügyi alapjai biztosították

2. táblázat: Agrár- és vidékfejlesztési támogatások forrásai, 2014

Forrás	2014. évi aktuális előirányzat			2014. I. negyedévi kifizetés		
	Összesen	EU	Nemzeti	Összesen	EU	Nemzeti
	Nemzeti forrásból finanszírozott támogatások	80 522	0	80 522	17 492	0
EU társfinanszírozású támogatások	356 190	256 963	99 227	70 463	52 019	18 444
Közvetlen EU kifizetések	398 518	398 518	0	266 256	266 256	0
Összesen	835 230	655 481	179 749	354 211	318 275	35 936

Forrás: VM és MVH adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Területalapú támogatások

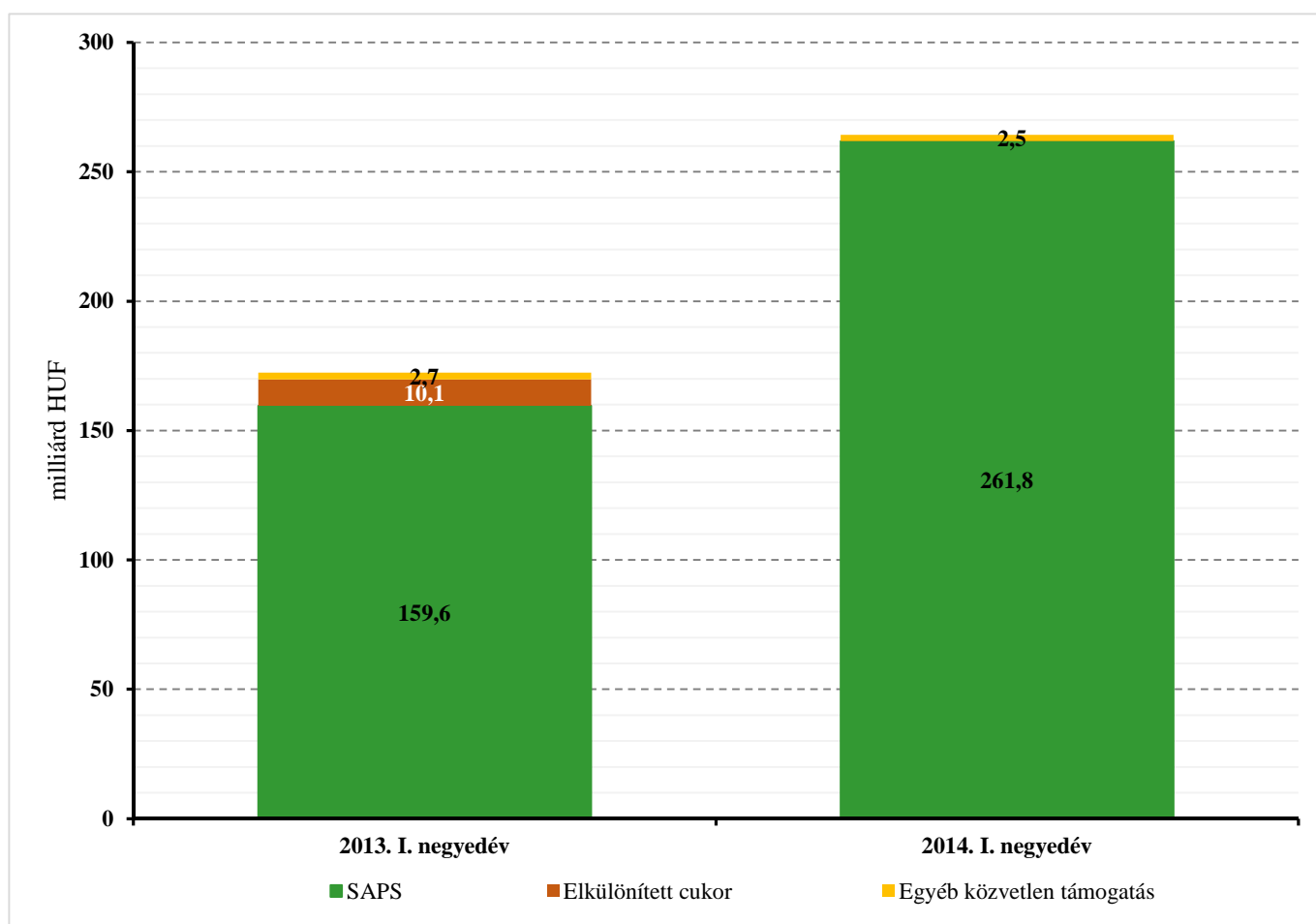
Az EU által folyósított 264,3 milliárd forint közvetlen termelői támogatásból 261,8 milliárd forint volt az egységes területalapú támogatás (SAPS), ami a 2013. évi SAPS keretet terheli. Az EMGA gazdasági év ugyanis októbertől júniusig tart, a SAPS keret első része még adott tárgyévben kifizetésre kerül október 16. után, a második részlet áthúzódik a következő naptári évre.

A 73/2009/EK rendelet 68. cikke alapján Magyarország jogosult arra, hogy a rendelkezésére álló felső értékhatár legfeljebb 10%-ának erejéig különleges támogatásokat nyújtson. A területalapú támogatásokhoz kap-

csolódó különleges és elkülönített támogatások, szerkezetátalakítási támogatások kifizetései 2014. május végén kezdődtek. Az első negyedévben a 2013. évről áthúzódó jogos igények kielégítése történt meg. A különleges tejtámogatás esetében 2013-ban a tárca előleget folyósított a termelőknek, a 2014. január-március között kifizetett 869,5 millió forintos összeggel a támogatás teljes egészében felhasználásra került.

Az előző év azonos időszakával összehasonlítva másfélszeresére nőtt a gazdálkodók részére nyújtott közvetlen termelői támogatások összege (2. ábra).

2. ábra: Területalapú támogatások teljesülése

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Vidékfejlesztési és halászati programok

Az uniós társfinanszírozással megvalósuló vidékfejlesztési és halászati programokra 2014-ben 367,2 milliárd forint lett elkülönítve. Az első negyedévben a keret egyötöde, 68,9 milliárd forint került felhasználásra. Az összeg jelentős része, 99,5 százaléka a Darányi Ignác Terv (korábban ÚMVP) intézkedéseire nyújtott fedezetet (3. táblázat).

A DIT-ÚMVP intézkedéseire 2014-ben rendelkezésre álló 333,7 milliárd forintos keretből március végéig 68,5 milliárd forint lett kifizetve, amelyből 24,6

milliárd forint a II. tengely intézkedéseit szolgálta. Ide tartoznak a környezet és vidék fejlesztése céljából hosszabb időszakot átfogó területalapú támogatások, melyek közül az Agrár-környezetgazdálkodás jogcímhez kapcsolódott a folyósított támogatások 62,1 százaléka. Az első tengelyhez tartozó, jellemzően beruházási támogatásokra 14,8 milliárd forint, a III. tengelyből finanszírozható egyéb vidékfejlesztési intézkedésekre 19,8 milliárd forint került kifizetésre (3. ábra).

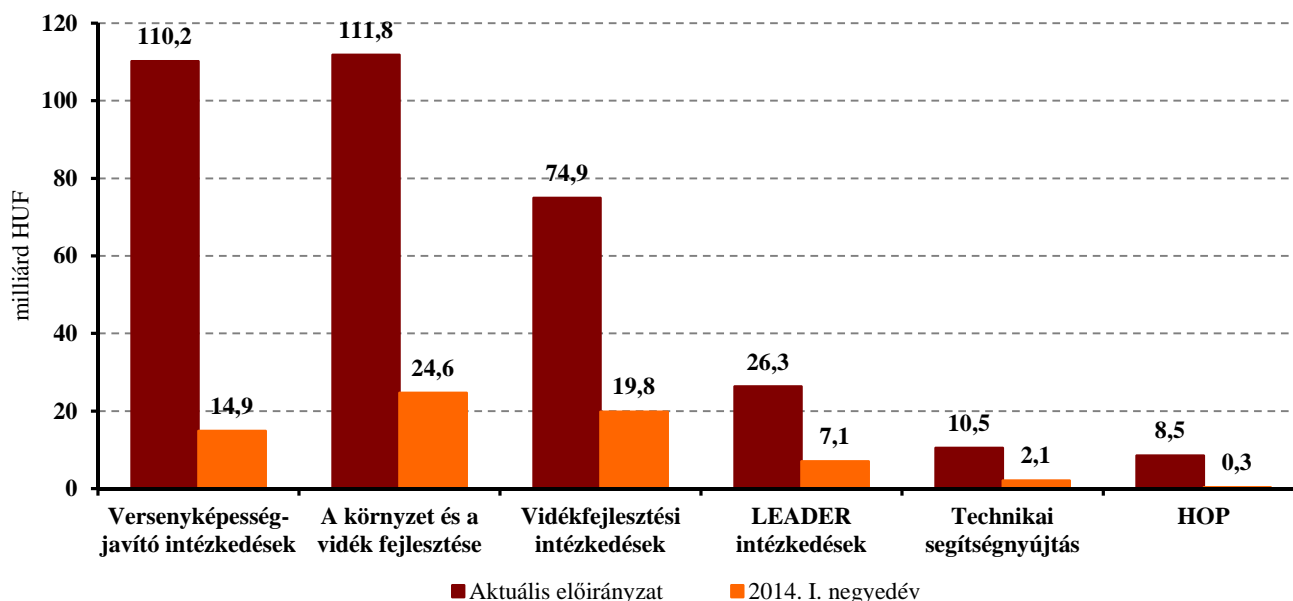
3. táblázat: Vidékfejlesztési és halászati támogatások teljesülése, 2014

millió HUF

Jogcím	Aktuális előirányzat	I. negyedévi kifizetés	Aktuális előirányzat felhasználása (százalék)
Darányi Ignác Vidékfejlesztési Program (korábban Új Magyarország Vidékfejlesztési Program)	333 668	68 526	20,5
I. tengely: A mezőgazdaság és erdészeti ágazat versenyképességének javítása	110 156	14 854	13,5
II. tengely: A környezet és a vidék fejlesztése	111 778	24 643	22,0
III. tengely: Az életminőség javítása a vidéki területeken és a diverzifikáció ösztönzése	74 909	19 845	26,5
IV. tengely: Leader intézkedések	26 316	7 067	26,9
Technikai segítségnyújtás	10 509	2 118	20,2
Halászati Operatív Program	8 544	347	4,1
Új Vidékfejlesztési Program	25 000	0	0,0
EU társfinanszírozással működő vidékfejlesztési és halászati programok összesen	367 213	68 874	18,8

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

3. ábra: Darányi Ignác Terv - Új Magyarország Vidékfejlesztési Program kifizetései, 2014

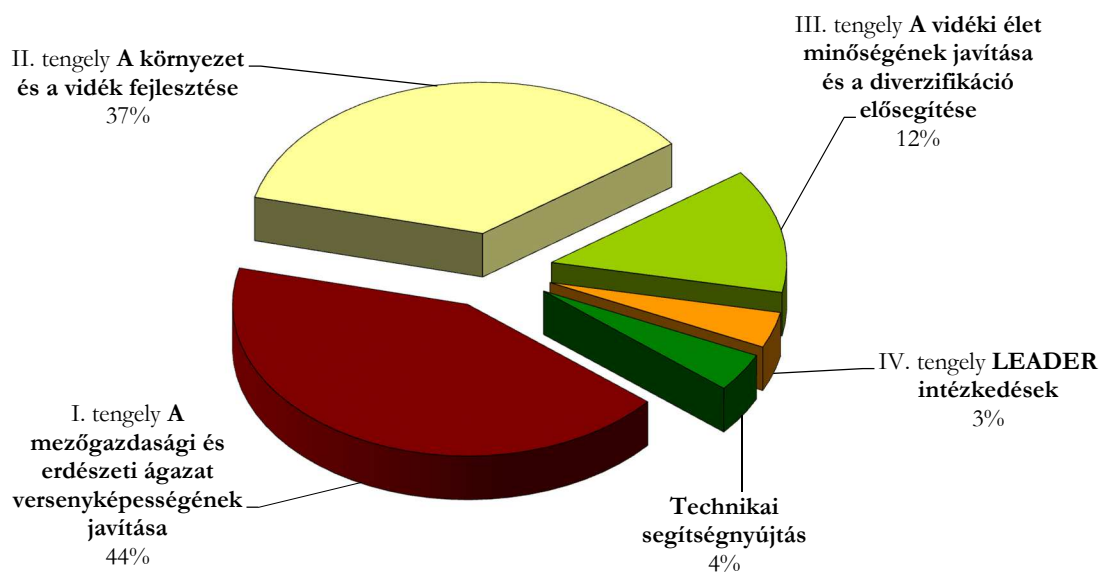
Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

A DIT-ÚMVP teljes időszakára, vagyis a hét évet tekintve, 2007-2013 között rendelkezésre álló teljes forrásnak eddig 76,4 százaléka került felhasználásra. Az uniós szabályozás alapján a lekötések kifizetése a 2013. évet követően még további két évig lehetséges.

A DIT-ÚMVP összes kifizetésének négyötöde az I. és II. tengelyhez kapcsolódott. A program keretében

2014. március 31-ig 1122,8 milliárd forint összegű vidékfejlesztési támogatást vettek igénybe a gazdálkodók, amelynek csaknem fele, 42,7 százaléka a mezőgazdasági és erdészeti ágazat versenyképességének javítását szolgálta, 36,0 százaléka pedig a környezet és vidék fejlesztését (4. ábra).

4. ábra: **DIT - ÚMVP kifizetések tengelyenként, kumulált adatok 2007-2014**

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Piaci és egyéb támogatások

A nemzeti kiegészítő támogatással működő programok keretében 2014 első negyedévében 2,7 milliárd forint támogatáshoz jutottak a gazdák, melyből 1,6 milliárd forint volt a nemzeti rész, 1,1 milliárd forint pedig az uniós forrásból finanszírozott rész, ez utóbbi a belpiaci támogatások között szerepel.

A belpiaci intézkedéseken belül kiemelt szerepet kap a szőlészet és borászat. Az ágazat támogatása a Nemzeti Program keretében valósul meg 100 százalékban EMGA forrásból. Az első támogatási időszak 2008-2013 között zajlott le. Az új támogatási időszak (2014-2018) 2013. október 16-tól kezdődött. A jelenleg hatályos rendelkezések alapján Magyarország a következő 5 évben 145,5 millió euró felhasználására jogosult, amely évente 29 millió euró támogatás felhasználását jelenti (hozzávetőlegesen 8,5 milliárd forint évente). A

2014. év első három hónapjában kifizetett 701 millió forint döntő részét (78,9 százalék) beruházásokra vették igénybe a gazdák, a fennmaradó 21,0 százalék a leparlás támogatását szolgálta. (A támogatási keret a beruházásokra a 2013/2014. és a 2014/2015-ös borpiaci évben 4 millió euró, a melléktermék-leparlásra borpiaci évenként 1,5 millió euró.) Szőlőültetvények szerkezet-átalakításának és átállításának támogatására az első negyedévben jelentős kifizetés még nem történt, azonban 123 millió euró van betervezve a következő 5 évre. Az intézkedés keretében évente 1800 - 2000 hektár szőlőterület megújulásával lehet számolni.

A külpiaci intézkedések közül 2014. I. negyedévében csak az élő szarvasmarha és marhahús export-támogatása jogcímen történt kifizetés 2,6 millió forint összegben.

4. táblázat: Piaci és egyéb támogatások, 2014

	millió HUF	
Jogcím	Aktuális elő- irányzat	2014. I. n.év
Agrárpiaci támogatások	18 199	1 949
Belpiaci intézkedések		1 824
Kiegészítő nemzeti támogatással működő programok uniós része		1 123
<i>Magyar Méhészeti Nemzeti Program</i>		0
<i>Iskolatej program</i>		114
<i>Iskolagyümölcs program</i>		545
<i>Egyes speciális szervezetek támogatása</i>		293
<i>Egyes állatbetegségek ellenőrzése, felszámolása</i>		171
Borászati ágazat támogatása		701
<i>Szőlőültetvények szerkezet-átalakításának és átállításának támogatása</i>		1
<i>Borászati gépek, technológiai berendezések beszerzésének támogatása</i>		553
<i>A szőlőfeldolgozás és a borkészítés során keletkező melléktermékek támogatással történő leparlásának támogatása</i>		147
Külpiaci intézkedések		3
<i>Baromfi és baromfihús exporttámogatás</i>		0
<i>Élő marha és marhahús exporttámogatás</i>		3
<i>Tojás export</i>		0
Intervenciók költségek		122
Kiegészítő nemzeti támogatással működő programok nemzeti része	13 978	1 589
Magyar Méhészeti Nemzeti Program		0
Iskolatej program		515
Iskolagyümölcs program		544
Egyes speciális szervezetek támogatása		185
Egyes állatbetegségek ellenőrzése, felszámolása		61
Uniós programok ÁFA-fedezete		284
Összesen	32 177	3 538

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Megjegyzés: Az Uniós programok ÁFA-fedezete nem tekinthető kimondottan termelői támogatásnak.

Nemzeti támogatások

Nemzeti támogatások címén 17,5 milliárd forint, az éves keret 21,7 százaléka került kifizetésre az első negyedév során (5. táblázat).

A VM költségvetésén belül meghatározó jelentőségű (62,0 százalék) a folyó kiadások és jövedelemtámogatások előirányzatának nagyságrendje. Átmeneti nemzeti támogatás (a *top-up* utódja) jogcímen 2014. első negyedévében a gazdálkodók előző évről áthúzódó jogos igényei teljesültek. Egyedül a nemzeti tejtámogatás jogcímen volt jelentős összegű folyósítás. A tárca 2013-ban előleg kifizetéséről döntött a 2013. évi tejtámogatás esetében. Ez alapján tavaly 2,7 milliárd forint átutalása történt meg. Az előlegek kifizetése 2014. elején fejeződött be. Az anyajuhtartás 2,9 millió forintos de minimis támogatása szintén áthúzódó kötelezettség (6. táblázat). Több, különböző állattenyésztési ágazatot segítő támogatás forrása az előirányzat, amelyek közül legjelentősebbek az állatjóléti támogatások. A baromfi állatjóléti támogatásra fordítható összeg 2014-ben csaknem megduplázott, 8,0 milliárd forint lett, a sertés állatjóléti támogatás pedig 8,5 milliárd forintos keretösszeggel került meghirdetésre. Tekintettel arra, hogy a támogatás negyedévente igényelhető, az I. negyedéves kifizetési adatokban a támogatási összegek emelése még

nem jelentkezik, hiszen ebben az időszakban még a 2013. évi utolsó negyedév igényei lettek teljesítve (a baromfi állatjóléti támogatás esetében a kifizetés 1,0 milliárd forint, a sertésé 1,7 milliárd forint volt).

A tárca 2014-től megemelte a mezei őrszolgálat megalakításához, fenntartásához és működéséhez nyújtandó állami hozzájárulás összegét. Ezt a lépést indokolta, hogy az elmúlt években kiemelkedő problémát jelentett a mezőgazdasági területeken jelentősen megnövekedett mezőgazdasági lopások és károkozások száma, különösen a betakarítások időszakában. Ugyanakkor a mezőőrök száma radikálisan csökkent, mivel az önkormányzatok szűkös anyagi helyzetük miatt nem tudták a többletköltségeket finanszírozni. A 2014. évtől az önkormányzatok 500 ezer Ft/fő megalakítási, és 90 ezer Ft/hó/fő működési hozzájárulást igényelhetnek. A támogatás negyedévente a NAV-on keresztül igényelhető és az I. negyedéves kifizetési adatokban a támogatási összegek emelése még nem jelentkezik, hiszen ebben az időszakban még a 2013. évi utolsó negyedév igényeinek kielégítése történt meg. A kifizetés 136,9 millió forint volt.

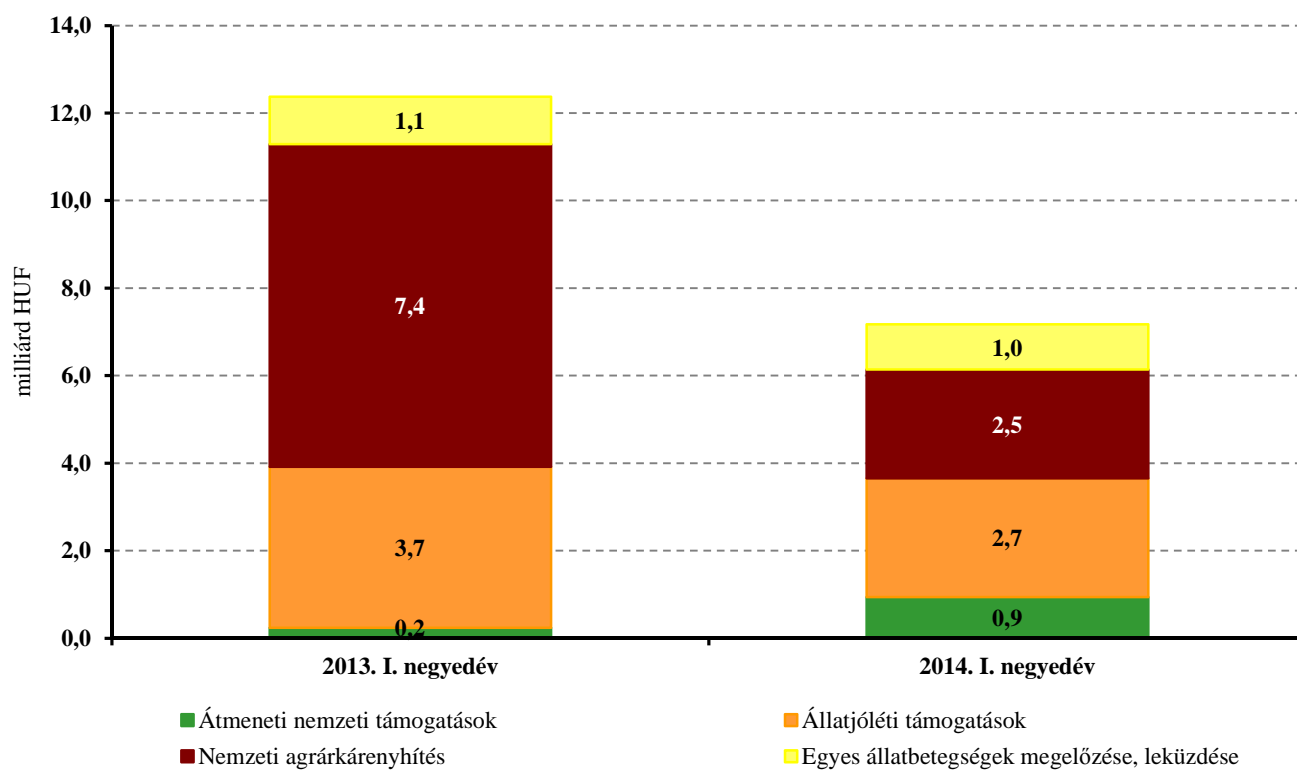
5. táblázat: **Nemzeti támogatások teljesülése, 2014**

	millió HUF	
Jogcím	Aktuális előirányzat	2014. I. negyedév
Folyó kiadások és jövedelemtámogatások	49 886	6 578
<i>ebből: Átmeneti nemzeti támogatások</i>	<i>15 980</i>	<i>945</i>
<i>Állatjóléti támogatások</i>	<i>15 361</i>	<i>2 710</i>
<i>Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése</i>	<i>7 770</i>	<i>1 030</i>
<i>Állati hulla elszállítási és ártalmatlanítási támogatása</i>	<i>3 000</i>	<i>267</i>
<i>Cukorrépa termelők nemzeti kiegészítő tám.</i>	<i>1 600</i>	<i>0</i>
<i>Gázolaj jövedéki adójának de minimis támogatása (szőlő- és gyümölcsös ültetvények)</i>	<i>250</i>	<i>109</i>
<i>Biztosítási díjtámogatás a mg-ban</i>	<i>700</i>	<i>526</i>
<i>Agrárfinanszírozás kamattámogatása, kezesi díjtámogatása</i>	<i>2 437</i>	<i>700</i>
<i>Mezei őrszolgálat</i>	<i>726</i>	<i>137</i>
<i>Birtokösszevonási célú termőföldvásárlás támogatása 99/2007. (IX.19.) FVM rendelet</i>	<i>100</i>	<i>66</i>
A sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedések támogatása	2 753	551
Nemzeti agrárkärenyhítés	13 252	2 487
Tanyafejlesztés	4 066	623
Egyéb nemzeti támogatások	10 565	7 254
Nemzeti támogatások	80 522	17 492

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Megjegyzés: A csillaggal jelölt Egyéb nemzeti támogatások között szerepelnek olyan jogcímek 6,9 milliárd forint értékben, melyek az agrár-vidékfejlesztési támogatások között szerepelnek, de nem kimondottan termelői támogatások (nevezetesen Uniós programok árfolyam-különbözete, Egyéb EU által nem térített kiadások, KKV hitelezési program RKI visszafizetés).

5. ábra: A nemzeti támogatások főbb jogcímeinek kifizetései, 2013 és 2014

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Kiegészítő táblák

6. táblázat: **Közvetlen és átmeneti nemzeti támogatások tárgyévi teljesülése részletesen**

millió HUF

Jogcím	2014
Közvetlen támogatások	264 307,2
Egységes területalapú támogatás (SAPS)	261 845,1
Elkülönített cukor	2,0
Elkülönített bogyós gyümölcs	0,0
Elkülönített zöldség-gyümölcs	0,0
Különleges tejtámogatás	869,5
Különleges rizstámogatás	0,0
Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás	1 526,0
Kérődző szerkezetátalakítás	64,4
Zöldség, gyümölcs és dohány szerkezetátalakítás	0,3
ÁNT- Átmeneti nemzeti támogatások	945,2
Anyajuh támogatás - termeléshez kötött	0,5
Anyajuhtartás kiegészítő támogatás – termeléstől elválasztott	0,9
Anyatehén támogatás - termeléshez kötött	13,4
Húsmarhatartás támogatás – termeléstől elválasztott	28,7
Szarvasmarha tartás extenzifikációs támogatása - elválasztott	2,8
Tejtámogatás - termeléstől elválasztott	895,9
Virginia dohány - termeléstől elválasztott	0,0
Burley dohány- termeléstől elválasztott	0,0
Héjas gyümölcs - termeléshez kötött	0,0
Anyajuh de minimis támogatás	2,9
Anyakecske de minimis támogatás	0,0
Egyéb, előző gazdasági évekre meghirdetett jogcímekekre kifizetett összeg	0,1
Összesen	265 252,4

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei

Állattenyésztési támogatások

Az állattenyésztés ágazatban gazdálkodók az első negyedévben 13,5 milliárd forint agrár- és vidékfejlesztési támogatásban részesültek, ami az összes támogatás

3,8 százaléka. A kifizetések jelentős része 2013-ról át-húzódó jogos igényekhez kapcsolódott (7. táblázat).

7. táblázat: Az állattartóknak folyósított támogatások, 2014

	millió HUF
Jogcím	2014. I. negyedév
Szarvasmarha	3 087,3
Tejágazat	3 039,8
EMVA - Tejágazat állatjólét	645,2
Nemzeti tejtámogatás	895,9
Iskolatej program	629,2
Különleges tejtámogatás	869,5
Húsmarha-tartás	47,5
Anyatehén-termeléshez kötött	13,4
Húsmarha-termeléstől elválasztott	28,7
Szarvasmarha tartás extenzifikációs támogatása	2,8
Szarvasmarha export	2,6
Sertés	2 247,4
Állatjóléti támogatás	1 696,2
A sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedések támogatása	551,2
Sertés export	0,0
Baromfi	1 010,5
Állatjóléti támogatás	1 010,5
EMVA baromfi telepek korszerűsítése	0,0
Baromfi, baromfi hús export	0,0
Tojás export	0,0
Juhok, kecskék	4,4
Anyajuh támogatás	0,5
Anyajuhtartás kiegészítő támogatás – termeléstől elválasztott	0,9
Anyajuh de minimis támogatás	2,9
Anyakecske de minimis támogatás	0,0
EMVA - juhok és kecskék elektronikus jelölése	0,1
Egyéb jogcímek	7 175,6
Kérődző szerkezetátalakítás	64,4
Állattenyésztési feladatok	193,4
Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése	1 030,0
<i>Ebből: Baromfi</i>	<i>231,1</i>
<i>Egyéb</i>	<i>798,9</i>
Állati hulla elszállítási és ártalmatlanítási támogatás	266,7
Állat- és növénykártalanítás (felülről nyitott előirányzat)	154,5
EMVA állattartó telepek korszerűsítése ÁTK	4 819,4
Őshonos mezőgazdasági állatfajták tenyésztésben történő támogatása	415,3
Egyes állatbetegségek ellenőrzése, felszámolása	231,8
Összesen	13 525,2

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

A szarvasmarha-tartóknak első negyedévben juttatott 3,1 milliárd forint csaknem teljes egészében a tejágazat támogatását szolgálta.

A sertésenyésztők részére 2,2 milliárd forint kifizetés történt az első három hónapban, melynek háromnegyede állatjóléti támogatás volt, ami szintén a 2013. év utolsó negyedévi igényeihez kapcsolódott. A sertésstratégia megvalósítására 2014. év I. negyedévében 551,2 millió forintot folyósítottak. A sertésstratégia célja a sertésállomány jelentős növelése 2020-ig (6 millió állat), új munkahelyek teremtése, marketing tevékenység ösztönzése, exportpiacok keresése. A stratégia keretén belül 2013-ban két „de minimis” támogatást hirdettek meg, amelynek kifizetésére 2014. évben került sor. A sertésfeldolgozást végző élelmiszeripari vállalkozók ré-

szére meghirdetett „de minimis” támogatás sikerét mutatja, hogy a beérkező jogos igények jelentősen meghaladták az elkülönített 400 millió forintos keretet. A kifizetéseket az MVH a kifizetési kérelmek beérkezésének függvényében folyamatosan teljesíti. A hazai genetikai alapok fejlesztésére, a törzskönyvezés, a teljesítményvizsgálatok és a mesterséges termékenyítés technikai háttérének fejlesztésére a VM mezőgazdasági „de minimis” támogatást biztosított a tenyésztők részére, melynek kifizetése 2014 elején szinte teljes egészében megtörtént.

A baromfi ágazatban támogatás-folyósítás csak az állatjóléti támogatás jogcímen történt, még a 2013. évhez kapcsolódva. A keretösszeg 2014-ben csaknem megduplázódott, így a továbbiakban 8,0 milliárd forint folyósítására van lehetőség.

Szántóföldi növénytermesztők támogatása

A szántóföldi növénytermesztők részére folyósított támogatás az első negyedévben szinte teljes egészében SAPS támogatás volt, 261,8 milliárd forint összegben. Ezek a kifizetések a 2013. évi SAPS keretből valósultak

meg. (A 2014. év folyamán történő kifizetések két gazdasági évet érintenek, a 2014. évi jogcím alapján októbertől indulhatnak a teljesítések.) (8. táblázat)..

8. táblázat: A szántóföldi növénytermesztőknek folyósított támogatások, 2014

Jogcím	2014. I. negyedév
SAPS*	261 845,1
Elkülönített cukor	2,0
Különleges rizstámogatás	0,0
Növény-egészségügyi vizsgálatok támogatása	3,1
Szárított takarmány de minimis támogatása	5,4
Virginia dohány - termeléstől elválasztott	0,0
Burley dohány- termeléstől elválasztott	0,0
Dohány szerkezetátalakítás	0,0
Cukorrépa termelők nemzeti kiegészítő támogatása	0,0
EMVA - szárítók támogatása	193,7
Összesen*	262 049,3

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Megjegyzés: A SAPS kifizetésekből a szántóföldi növénytermesztők mellett a legeltető állattartók és a kertészeti ágazatok is részesültek, az alágazatok közötti megosztás nem állt módunkban. A dohány szerkezetátalakítás a zöldség- és gyümölcs szerkezetátalakítással közös soron szerepel, megbontani nem tudtuk (9. táblázat).

Kertészet ágazat támogatása

A kertészeti ágazatban 2014. első negyedévben nyújtott támogatások összege 6,5 milliárd forint volt, ami társfinanszírozásban valósult meg. Ebből 4,9 milliárd forintot beruházásokra vettek igénybe a gazdák.

Arra nézve nincs adatunk, hogy az EU által közvetlenül folyósított 261,8 milliárd forint SAPS-támogatásból milyen arányban részesült az ágazat.

9. táblázat: A kertészet ágazat részére folyósított támogatások, 2014

Jogcím	2014. I. negyedév
Egyes speciális szövetkezesek támogatása	477,7
Iskolagyümölcs program	1 089,3
EMVA - Kertészet korszerűsítése	347,4
EMVA - Kertészeti gépek, technológiai berendezések beszerzéséhez nyújtandó támogatás	3 871,4
EMVA - Kertészeti ültetvények korszerűsítése, létesítése	483,1
EMVA - Gyümölcs- és kertészeti ültetvények korszerűsítése, létesítése	199,4
EMVA - Ültetvények korszerűsítése, telepítése	7,3
Területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített zöldség-gyümölcs	0,0
Területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített bogyós gyümölcs támogatás	0,0
Zöldség-gyümölcs és dohány szerkezetátalakítás	0,3
Összesen	6 475,8

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Megjegyzés: A zöldség-, gyümölcs- és dohány szerkezetátalakítás jogcímet nem állt módunkban megosztani az alágazatok között.

Kockázatkezelés a mezőgazdaságban

A 2013. kárenyhítési évben a kárenyhítési rendszerben 77 628 termelő vett részt, mintegy 3,9 millió hektár területtel. Ezen időszakra vonatkozóan 6 443 db kárbejelentés érkezett 149 710 ha területre (11. táblázat).

Az MVH által jóváhagyott, illetve részben jóváhagyott kérelmek alapján mintegy 2,5 milliárd forint kerülhetett kifizetésre 2014. március 15-ig kárenyhítő juttatás címén. Tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló forrás teljes mértékben fedezte a jogos igényeket, 2014-ben – csakúgy, mint 2013-ban – visszaosztásra nem került sor. A 6 443 db kárbejelentésből 1 991 db kárenyhítő juttatás iránti kérelmet nyújtottak be a mezőgazdasági termelők a megyei kormányhivatalok földművelésügyi igazgatóságaihoz. A kárenyhítő juttatás iránti kérelmek száma valószínűleg azért alacsony, mert a termelők csak a kárbejelentést követően mérlegelték, hogy esetükben teljesül-e az üzemi szintű 30 százalékos hozamérték-csökkenés és ennek függvényében döntöttek a kérelem benyújtásáról. Az agrárkár-megállapító szerv a mezőgazdasági termelőknél a mezőgazdasági káresemények miatt mintegy 5 milliárd forint hozamérték-csökkenést igazolt, amelyet az MVH a vonatkozó jogszabályi előírások alapján felülvizsgált. A felülvizsgált hozamérték-csökkenés legfeljebb 80 százaléka fizethető ki a termelők részére, úgy, hogy a piaci biztosítással nem rendelkező termelőknek a kifizethető összeget

50 százalékkal csökkenteni kell. Így a gazdálkodók részére folyósítható összeg a fentiekben is jelzett 2,5 milliárd forint. A kárenyhítési rendszer által kezelt károk közül 2013-ban az aszály okozta a legsúlyosabb károkat, amelyre mintegy 1,2 milliárd forint kifizetés történt. Tavaszi fagykárra mintegy 542 millió forint, jég-esőkárra 440 millió forint, belvízre 223 millió forint kifizetése valósult meg. Kisebb tételekben mezőgazdasági árvíz-kár, téli fagykár, viharok és felhőszakadás okozta károkra is történt kompenzáció.

A gazdálkodók 2013-ban 7 741 díjtámogatott biztosítást kötöttek, az állománydíj 4 018 millió forint volt. A 2012. évhez viszonyítva a II. pillérben dinamikusán nőtt az ügyfélkör. Az aszály, tavaszi fagy és felhőszakadás, valamint további 5 kockázat ellen védelmet adó 'A' típusú biztosítások száma és díjállománya közel megkétszereződött, a jellemzően hagyományosan biztosítható kockázatok (jég, tűz, vihar, téli fagy) ellen védelmet adó 'B' és 'C' típusú biztosítások száma ugrás-szerűen, összesen 5-szörösére nőtt, míg összes díjállománya 3-szorosára emelkedett. A díjtámogatások kifizetése 2014. év elején megtörtént. Uniós forrásból 1 526 millió forint, hazai forrásból 526,3 millió forint kifizetése valósult meg (10. táblázat).

10. táblázat: **Mezőgazdasági kockázatkezelés, 2014**

millió HUF

Jogcím	2014
Nemzeti agrár-kárenyhítés	2 486,5
Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott nemzeti támogatás	526,3
Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott uniós támogatás	1 526,0
Összesen	4 538,8

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

11. táblázat: **Mezőgazdasági károkat elszenvedett területek, 2013**

ha

Káresemény	Terület
Téli fagykár	513
Tavaszi fagykár	10 522
Belvízkár	30 250
Mezőgazdasági árvíz kár	7 133
Jégesőkár	31 257
Aszálykár	66 956
Viharkár	1 198
Felhősakadás kár	380
Nem releváns (őszi fagykár)	1 501
Összesen	149 710

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hiteligazdálkodása

A nemzetgazdaság teljes hitelállománya 2014 első negyedévének végén 6 650,9 milliárd forint volt, amely az előző negyedévhez képest 0,5 százalékos mérséklődést jelentett. Ebből az összegből a mezőgazdasági és élelmiszeripari társas vállalkozások 5,1, illetve 4,9 százalékban részesedtek, azaz a két ágazat részesedése összesen 10 százalékát tett ki a teljes hitelállománynak. A két ágazat részesedésének kismértékű zsugorodása egyet jelentett a hitelállományuk csökkenésével is. A mezőgazdaságban folytatódott a hitelállomány visszaesése, míg az élelmiszeripar az előző negyedévi minimális növekedés követően újra kevesebb hitelt vett igénybe.

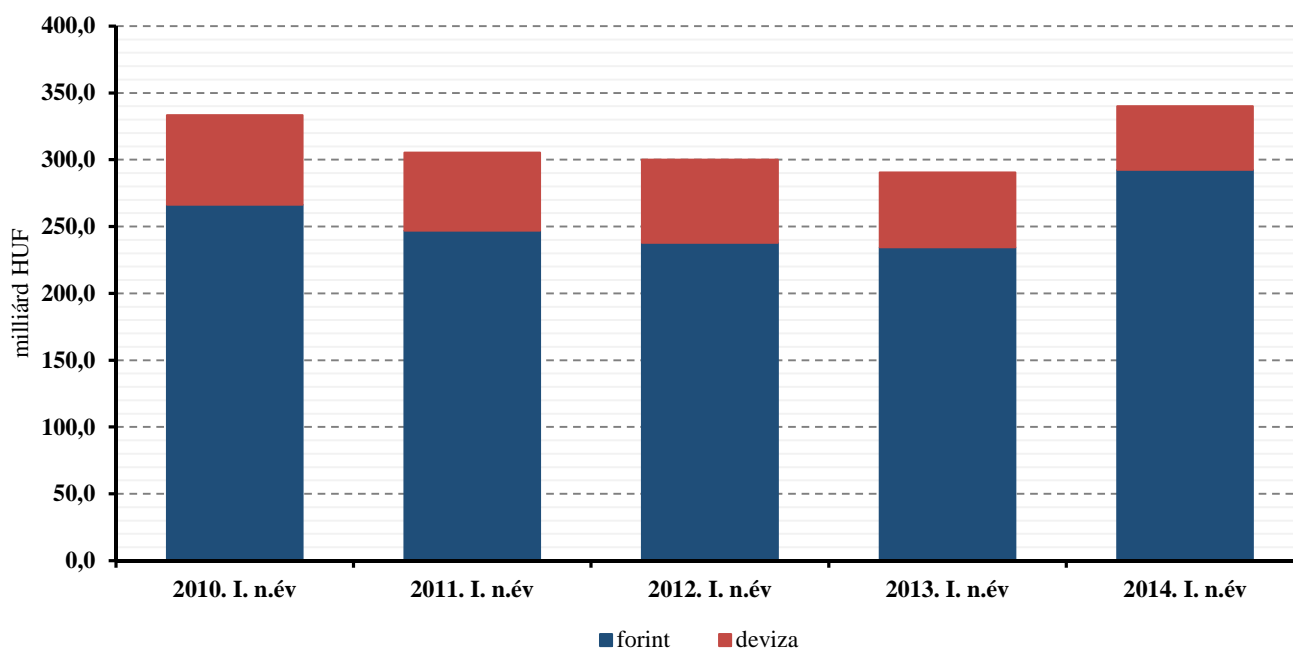
A mezőgazdasági társas vállalkozások kintlévősége 2014 első negyedévében a szezonális hatások miatt is tovább csökkent, jelenleg 340,1 milliárd forint az állomány értéke, amely előző negyedévhez képest 3,1 százalékkal alacsonyabb. Az előző év azonos időszakához képest a teljes hitelállomány 17,1 százalékos növekedését figyelhetjük meg. Az állomány bővülésének fő oka,

hogy 2013 második félévében a Növekedési Hitelprogram (továbbiakban: NHP) eredményeképpen jelentősen nőttek az ágazat hitelei. A Program dinamikája az első negyedévben nem követte a kezdeti lendületet.

Az elmúlt évek első negyedéveivel ellentétben 2014-ben nemzetgazdasági szinten bővült a deviza alapú hitelek aránya és értéke, és újra 50 százalék fölé emelkedett. Ezt az arányt sem a mezőgazdaság, sem az élelmiszeripar devizahitel állománya nem érte el – meg sem közelítette –, mindkét ágazatban a forint alapú hitelek domináltak.

A mezőgazdasági társas vállalkozások hiteleinek csökkenésében a forint alapú hitelek játszották a fő szerepet, az előző negyedévhez képest 4,8 százalékkal csökkent állományuk értéke. Ezzel szemben a deviza alapú hitelek értéke 3,9 milliárd forinttal, azaz 9,0 százalékkal nőtt. A folyamat eredményeképpen a deviza alapú hitelek 14,0 százalékban részesedtek a teljes hitelállományból, amely 1,6 százalékpontos növekedést jelentett az előző negyedévhez képest (6. ábra).

6. ábra: A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományának forrás szerinti megoszlása és alakulása

Forrás: MNB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

A mezőgazdaságban lejárat szerint az éven túli hitelek dominálnak, arányuk az első negyedév végére megközelítette a 70 százalékot. A 236,9 milliárd forintos állomány értéke az előző negyedévhez képest alig változott, az előző év azonos időszakához viszonyítva, annak 1,3-szorosát tette ki. Az éven túli hiteleken belül a forint alapú hitelek értéke 1,1 százalékkal 207,2 milliárd forintra csökkent, míg a deviza alapú hitelek állománya

9,9 százalékkal 29,7 milliárd forintra bővült. Az éven belüli hitelek állománya az előző negyedévhez képest 9,7 százalékos csökkenéssel 103,2 milliárd forintra apadt, amely így az egy évvel ezelőtti értéket sem érte el. A rövid lejáratú hitelek csökkenéséhez alapvetően a forint alapú hitelek 12,3 milliárd forintos csökkenése vezetett (7. ábra).

7. ábra: A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya lejáratú időszerint

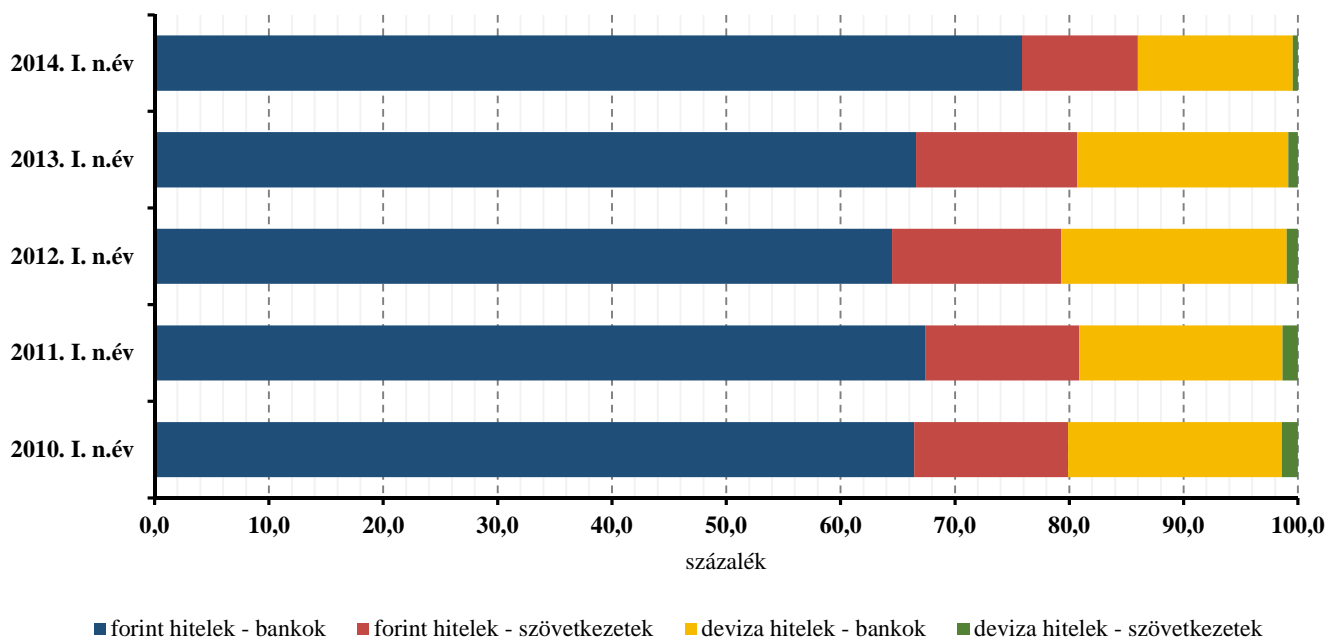
Forrás: MNB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

A mezőgazdasági ágazatban a szövetkezeti hitel állománya tovább csökkent az aktuális negyedévben is, előző negyedévhez képest 9,7 milliárd forinttal, 36,1 milliárd forintra zsugorodott az állomány értéke. Az ágazati hitelállományon belül a szövetkezeti hitelállomány folyamatos zsugorodása figyelhető meg.

A bankok, szakosított hitelintézetek, és a külföldi hitelintézetek (továbbiakban: banki hitelek) állománya

0,4 százalékkal lett kevesebb előző negyedévhez képest, azaz az első negyedévben az állomány értéke 304 milliárd forint volt. A forint és deviza alapú banki hitelek változása szinte kiegyenlítette egymást, míg a forint hitelek 5,1 milliárd forinttal csökkentek, addig a deviza alapú hitelek 4 milliárd forinttal nőttek előző negyedévhez képest (8. ábra).

8. ábra: A mezőgazdasági társas vállalkozások teljes hitelállományának forrás és hitel nyújtója szerinti megoszlása és alakulása

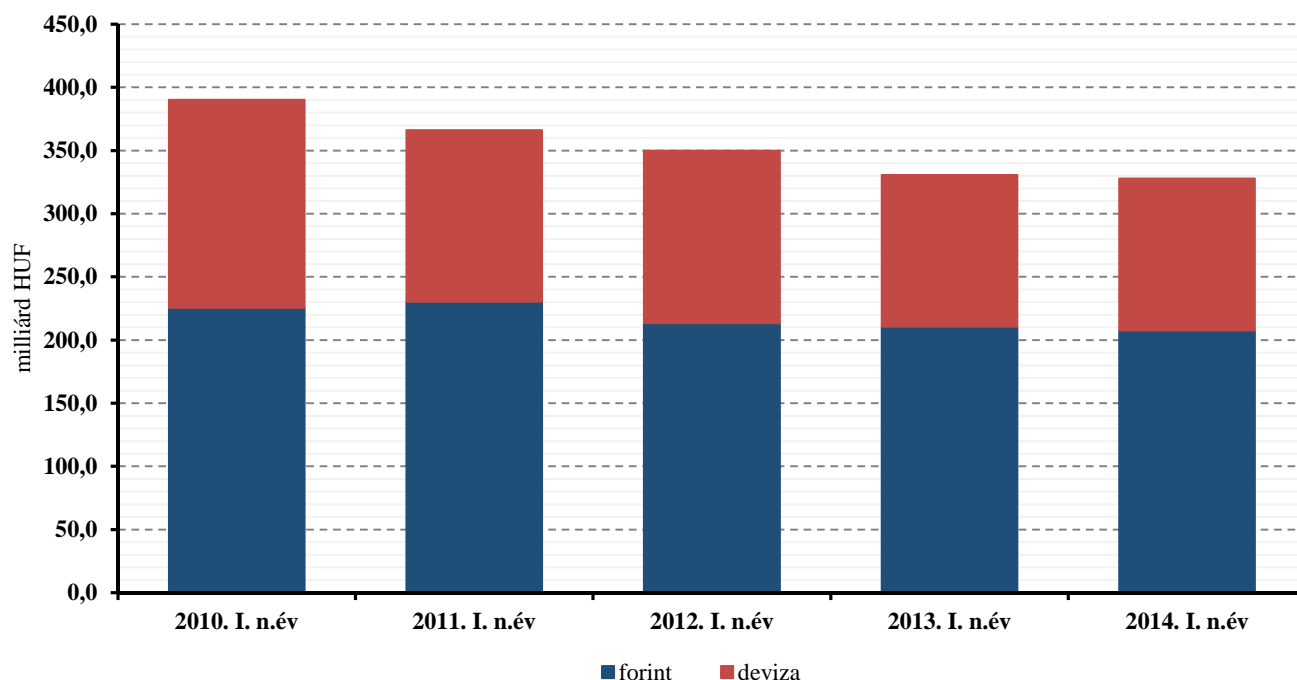
Forrás: MNB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

A mezőgazdasághoz hasonlóan az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya is kevesebb lett előző negyedévhez képest. Az előző negyedévi értéktől 2,8 százalékkal elmaradva 327,8 milliárd forintra csökkent a teljes hitelállomány értéke az első negyedévben. Előző év azonos időszakához képest a csökkenés csak 0,9 százalékos volt.

A hitelállomány forrás szerinti összetételének szempontjából az élelmiszeripar a mezőgazdasághoz képest

kedvezőtlen helyzetben volt, az első negyedévben folytatódott a deviza alapú hitelek növekedése. Az előző negyedévhez képest 2,3 százalékkal 120,3 milliárd forintra nőtt a devizahitelek értéke, amely az egy évvel előtti értékkel közel azonos nagyságú volt. Ezzel ellentétben folytatódott a forint alapú hitelállomány csökkenése. Az első negyedévi kintlévőség 5,5 százalékkal volt alacsonyabb 2013. negyedik negyedévhez képest, így az állomány értéke 207,5 milliárd forintra csökkent (9. ábra).

9. ábra: Az élelmiszeripari társas vállalkozások teljes hitelállományának forrás szerinti megoszlása és alakulása

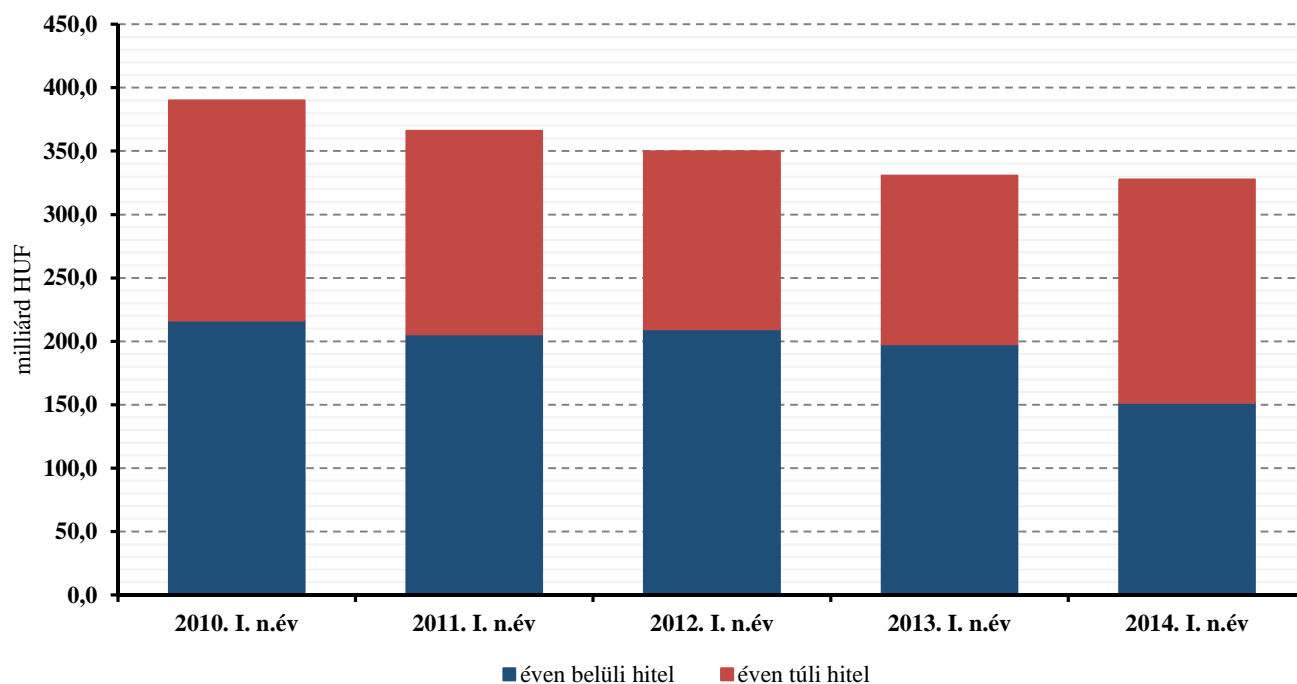

Forrás: MNB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

A mezőgazdasággal szemben az élelmiszeriparban az elmúlt időszakban az éven belüli hitelek voltak túlsúlyban. 2014 első negyedévében 50 százalék alá csökkent és a 46,2 százalékos részesedés az elmúlt öt év legalacsonyabb értékét jelenti. Az alacsonyabb részesedés értékben 16,8 milliárd forintos visszaesést mutatott

előző negyedévhez képest. Az éven belüli hitelek esetében mind a forint, mind a deviza alapú hitelek állománya csökkent 10-10 százalékkal. Az éven túli lejáratú hitelek állománya ezzel szemben 4,5 százalékkal 176,2 milliárd forintra nőtt (10. ábra). A növekedést elsősorban a deviza alapú hitelek okozták, míg a forint alapú hitelek állománya stagnált előző negyedévhez képest.

10. ábra: Az élelmiszeripari társas vállalkozások teljes hitelállománya lejáratú idő szerint

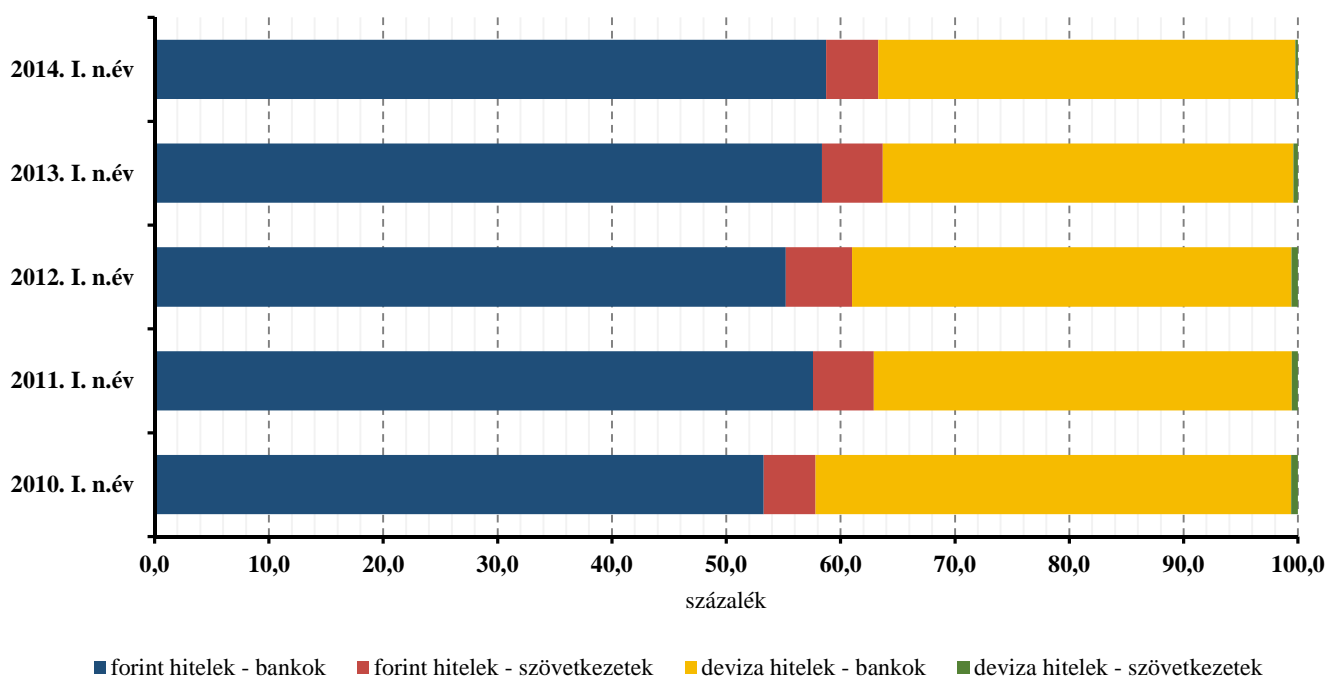
Forrás: MNB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

Az élelmiszeriparban a társas vállalkozások banki forint hitelállománya az előző negyedévhez képest 4 százalékkal 192,5 milliárd forintra csökkent. A szövetkezetek által nyújtott forint alapú hitelek 2013 negyedik negyedévében megkezdődött csökkenése tovább folytatódott, és 20,4 százalékkal esett vissza az előző negyedévhez képest.

A deviza alapú banki hitelek az előzőekkel ellentétes irányt produkáltak, állományuk értéke az előző negyed-

évhez képest 2,7 milliárd forinttal 119,5 milliárd forintra nőtt, ezáltal részesedésük a teljes hitelállományon belül 36,5 százalékra bővült. A szövetkezetek által nyújtott deviza alapú hitelek állománya stagnált előző negyedévhez viszonyítva, míg az előző év azonos időszakához képest fél milliárd forintos csökkenést mutatott (11. ábra).

11. ábra: Az élelmiszeripari társas vállalkozások teljes hitelállományának forrás és hitel nyújtója szerinti megoszlása és alakulása

Forrás: MNB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban

A kedvezményes finanszírozású konstrukciók célja elsősorban az, hogy fejlesztési, kitörési esélyt adjanak az átlag alatti jövedelmezőségű szektornak olyan hitelek segítségével, amelyek alacsony kamata a mezőgazdaság és az élelmiszeripar esetében is biztosítja a beruházások megtérülését. Másrészt hosszú távú forgótőkét biztosítson a tőkehiányos ágazatnak. Az irányítás az ágazatok kedvezményes finanszírozását alapvetően az MFB által működtetett kedvezményes hitelkonstrukciókkal, valamint a költségvetési kamat és/vagy kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programokkal igyekszik biztosítani, amelyeket a 2013-ban elindított Növekedési Hitelprogram is kiegészít. E kedvezményes eszköztárra támaszkodva a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások a következő hitelprogramokban részesülhetnek:

- a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. (továbbiakban: MFB Zrt.) által működtetett kedvezményes agrárfinanszírozási programok;
- költségvetési kamat- és/vagy kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok;
- döntően Magyarország uniós csatlakozása előtt bevezetett, kamattámogatás és esetenként állami kezességvállalás mellett működő, jelenleg már kifizetés alatt álló hitelprogramok;
- az MNB által 2013. június 1-jén elindított Növekedési Hitelprogram.

MFB hitelprogramok

Az MFB Zrt. által működtetett agrárfinanszírozási programok közös eleme a szektorális irányultság, amelynek alapján biztosított, hogy a program forrásait csak a megcélzott hitelfelvevői kör veheti igénybe a fel-tételrendszerben meghatározott célra, továbbá az MFB Zrt. által felszámított kedvezményes kamat a hitelprogramok esetében a bevont devizaforrások és a piaci forint kamatszint különbözetén alapszik. A hitelprogramok forint hitelre deviza kamatot számítanak fel, és amennyiben az MFB Zrt.-nek abból vesztesége származik, a központi költségvetés egy árfolyam-garancia megállapodás alapján számára azt megtéríti.

Az MFB Zrt. az elmúlt években számos hitelprogramot indított, amelyből közvetlenül vagy közvetítőkön keresztül részesültek a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások is. Az egyes programokat az MFB

Zrt. a Vidékfejlesztési Minisztériummal (most már Földművelésügyi Minisztérium) együtt dolgozta ki.

A mezőgazdasági ágazat vállalkozásai által igényelt és jóváhagyott kedvezményes, MFB Zrt. által nyújtott hitelek értéke 2014. március 31-én 48,3 milliárd forintot tett ki, az előző negyedévhez képest mindössze 0,4 százalékkal bővült. A kedvezményes hitelek 98,5 százaléka a társas vállalkozások fejlesztését segítette, míg az egyéni vállalkozások csupán 0,3 milliárd forint állománnyal rendelkeztek. A társas vállalkozásokon belül a teljes hitelállomány 99,9 százalékát a kkv-k használták fel.

Szakágazati bontásban a szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó vállalkozások vették igénybe a hitelek több mint felét, mintegy 26,8 milliárd forintot, 12,1 milliárd forint került az állattenyésztési ágazathoz. A kertészeti tevékenységet folytató vállalkozások a teljes jóváhagyott állomány értékének csupán 2,8 százalékát kapták meg (12. táblázat).

12. táblázat: **Befogadott és jóváhagyott MFB hitelek a mezőgazdaságban (2014. 03. 31.)**

milliárd HUF

Megnevezés	Szántóföldi		Kertészet		Állattenyésztés		Egyéb		Összesen	
	Bef.	Jóváh.	Bef.	Jóváh.	Bef.	Jóváh.	Bef.	Jóváh.	Bef.	Jóváh.
Egyéni gazdaságok	0,33	0,27	0,00	0,00	0,10	0,04	0,00	0,00	0,43	0,31
Társas vállalkozások	29,50	26,34	2,16	1,36	14,85	12,01	8,93	7,85	55,43	47,55
ebből:										
<i>Mikrovállalkozás</i>	13,22	11,88	1,09	0,90	2,63	2,29	3,80	2,92	20,75	17,98
<i>Kisvállalkozás</i>	10,14	9,03	0,78	0,24	5,62	4,34	3,16	3,11	19,70	16,72
<i>Középvállalkozás</i>	6,14	5,42	0,29	0,23	6,57	5,35	1,96	1,82	14,95	12,82
<i>Nagyvállalkozás</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,03	0,00	0,00	0,03	0,03
Nem besorolható	0,26	0,24	0,01	0,01	0,09	0,09	0,08	0,08	0,43	0,41
Összesen	30,10	26,84	2,17	1,37	15,03	12,13	9,01	7,93	56,30	48,27

Forrás: MFB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Megjegyzés: a csillaggal jelölt kategória tartalma: nem besorolható, nem ismert, nonprofit vállalkozások.

Az MFB Zrt. hitelprogramjai között a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások kedvezményes forrásból történő finanszírozásában külön ki kell emelni az Új Magyarország (korábban „Siker Magyarorszá-gért”) Agrárfejlesztési Hitelprogram keretében nyújtott 29,39 milliárd forintos hitelállományát (19. táblázat).

Az élelmiszeripar részére jóváhagyott 35,8 milliárd forintos hitelállományt – amely 0,2 százalékkal volt alacsonyabb az előző negyedévi értékénél –teljes egészében

a társas vállalkozások használták fel fejlesztéseikhez és beruházásaikhoz. A mindössze 68 élelmiszeripari nagyvállalkozáshoz a jóváhagyott hitelállomány 14,5 százaléka került. A mikrovállalkozások 7 milliárd forint alatti állománnyal rendelkeztek, míg a kis- és középvállalkozásoknál 23,6 milliárd forinttal (13. táblázat). Az élelmiszeripari ágazat részére jóváhagyott kedvezményes kamatozású hitelállomány a mezőgazdasági szektor ugyanilyen hitelállományának 74,1 százalékát érték el.

13. táblázat: **Befogadott és jóváhagyott MFB hitelek az élelmiszeriparban (2014. 03. 31.)**

milliárd HUF

Megnevezés	Összesen	
	Befogadott	Jóváhagyott
Egyéni gazdaságok	0	0
Társas vállalkozások	47,89	35,75
ebből:		
Mikrovállalkozás	10,13	6,99
Kisvállalkozás	16,99	11,69
Középvállalkozás	14,87	11,87
Nagyvállalkozás	5,91	5,20
Nem besorolható	0	0
Összesen	47,89	35,75

Forrás: MFB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

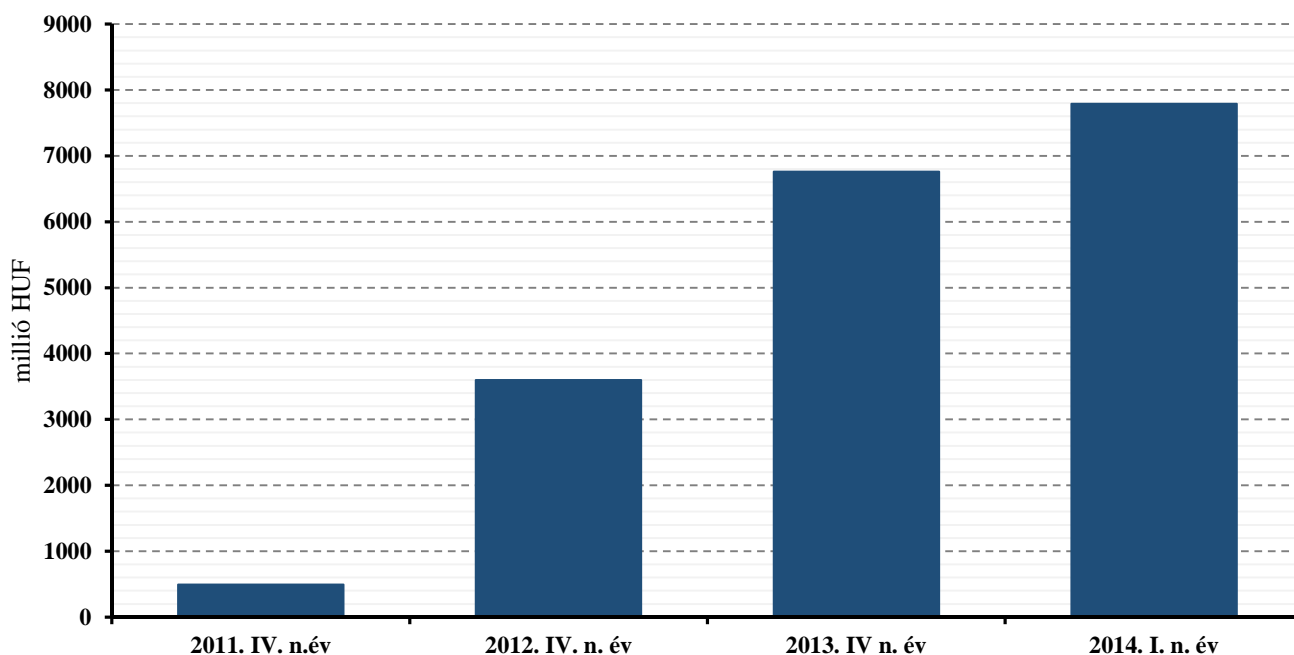
Megjegyzés: a csillaggal jelölt kategória tartalma: nem besorolható, nem ismert, nonprofit vállalkozások.

Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel

A Széchenyi Kártya Program az agráriumban működő vállalkozások számára 2011-től vált elérhetővé Agrár Széchenyi Kártya néven, amely a mezőgazdasági ágazatban dolgozó társas vállalkozásoknak, szövetkezeteknek és egyéni gazdaságoknak (őstermelőknek, családi gazdaságoknak) biztosít kedvezményes feltételekkel, állami kamat- és kezességi díjtámogatás mellett 1,2 vagy 3 éves lejáratú folyószámlahitelt. A Vidékfejlesztési

Minisztérium a Program keretében a megkötött folyószámlahitel-szerződésekhez 2013 júliusától évi 4 százalékpont kamattámogatást és 50 százalék garancia-díj támogatást nyújtott. Az igényelt hitelek jelentősen meghaladják a leszerződött hitelállomány nagyságát.

A szektor vállalkozásai által benyújtott hiteligény 2014 első negyedév végéig 22,2 százalékos növekedéssel meghaladta a 16 milliárd forintot, amelyből 7,8 milliárd forintos keretre kötöttek szerződést (kumulált adatok). A leszerződött összeg összesen 1263 darab szerződést takar, azaz átlagosan 6,2 millió forint folyószámlahitelt igényeltek az ügyfelek (12. ábra).

12. ábra: **Ténylegesen leszerződött Agrár Széchenyi Folyószámla hitelállomány kumulált nagyságának alakulása**

Forrás: KAVOSZ adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

A mezőgazdasági szektor a teljes folyószámlahitel-állomány 94,4 százalékával, azaz 7,36 milliárd forinttal rendelkezett, amely 15,3 százalékkal haladta meg az előző negyedévi értéket. A ténylegesen leszerződött összegből 5,36 milliárd forintot az egyéni gazdaságokhoz, 2 milliárd forintot pedig a társas vállalkozásokhoz helyeztek ki a hitelintézetek.

Az egyéni gazdaságokon belül a családi gazdaságok részesedtek a legnagyobb arányban a folyószámla-hitel állományából, az őstermelőknél lévő hitel értéke az előző negyedévvvel szemben meghaladta a fél milliárd forintot. A társas vállalkozások közül a mikrovállalkozásokhoz kihelyezett 1,66 milliárd forint értékű hitel közel ötszöröse volt a kisvállalkozásokénak.

A mezőgazdasági ágazatban mind az egyéni gazdaságoknál, mind a társas vállalkozásoknál 2014 első negyedévének végén a kertészeti ágazatban volt a legkevesebb a folyószámla-hitel értéke, összesen 0,24 milliárd forinttal. A szántóföldi növénytermesztés ágazatba 4,75 milliárd, az állattenyésztés ágazatba pedig 1,21 milliárd forint értékű hitelt helyeztek ki a hitelintézetek a negyedév végére.

Az élelmiszeripari ágazat vállalkozásai 2014 első negyedévében 436,5 millió forint folyószámla-hittel rendelkeztek – a Program keretein belül –, amely 14,9 százalékkal volt magasabb, mint a 2013. negyedik negyedévi állomány értéke. A ténylegesen leszerződött összegből 130 millió forint az egyéni gazdaságokhoz, 306,5 millió forint a társas vállalkozásokhoz került (14. táblázat).

14. táblázat: **Agrár Széchenyi Folyószámla-hitelkeret állomány kumulált nagysága (ténylegesen leszerződött összeg) a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban (2014. március 31.)**

milliárd HUF

Ágazat	Egyéni				Társas		
	Őstermelő	Egyéni vállalkozó	Családi gazdaság	Összesen	Mikro-vállalkozás	Kis-vállalkozás	Összesen
Mezőgazdaság ebből:	0,54	1,7	3,12	5,37	1,66	0,34	2,0
Állattenyésztés	0,17	0,30	0,33	0,80	0,37	0,05	0,42
Egyéb	0,01	0,34	0,33	0,68	0,36	0,12	0,48
Kertészet	0,02	0,08	0,09	0,20	0,04	0	0,04
Szántóföldi növénytermesztés	0,34	0,98	2,37	3,69	0,89	0,17	1,06
Élelmiszeripar	0,01	0,11	0,01	0,13	0,22	0,09	0,31
Összesen	0,55	1,81	3,13	5,49	1,87	0,43	2,30

Forrás: KAVOSZ adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Megjegyzés: Az „Egyéb” kategóriába az alábbi ágazatok tartoznak: Növényi szaporítóanyag termesztése; Vegyes gazdálkodás; Növénytermesztési szolgáltatás; Állattenyésztési szolgáltatás; Betakarítást követő szolgáltatás; Vetési célú magfeldolgozás; Vadgazdálkodás, vadgazdálkodási szolgáltatás; Erdészeti, egyéb erdőgazdálkodási tevékenység; Fakitermelés; Vadon termő egyéb erdei termék gyűjtése; Erdészeti szolgáltatás.

A folyószámla-hitel állománya 2014 első negyedévében meghaladta az 1 milliárd forintot, amelynek 49,9 százaléka éven belüli lejáratú volt. A két éves futamidejű szerződések állományának aránya 12,2 százalékra nőtt, az előző negyedévre jellemző 7,1 százalékkal szemben, a három éves futamidejű szerződések kárára.

Az MFB Zrt. által és az Agrár Széchenyi Kártya keretében működtetett kedvezményes agrárfinanszírozási

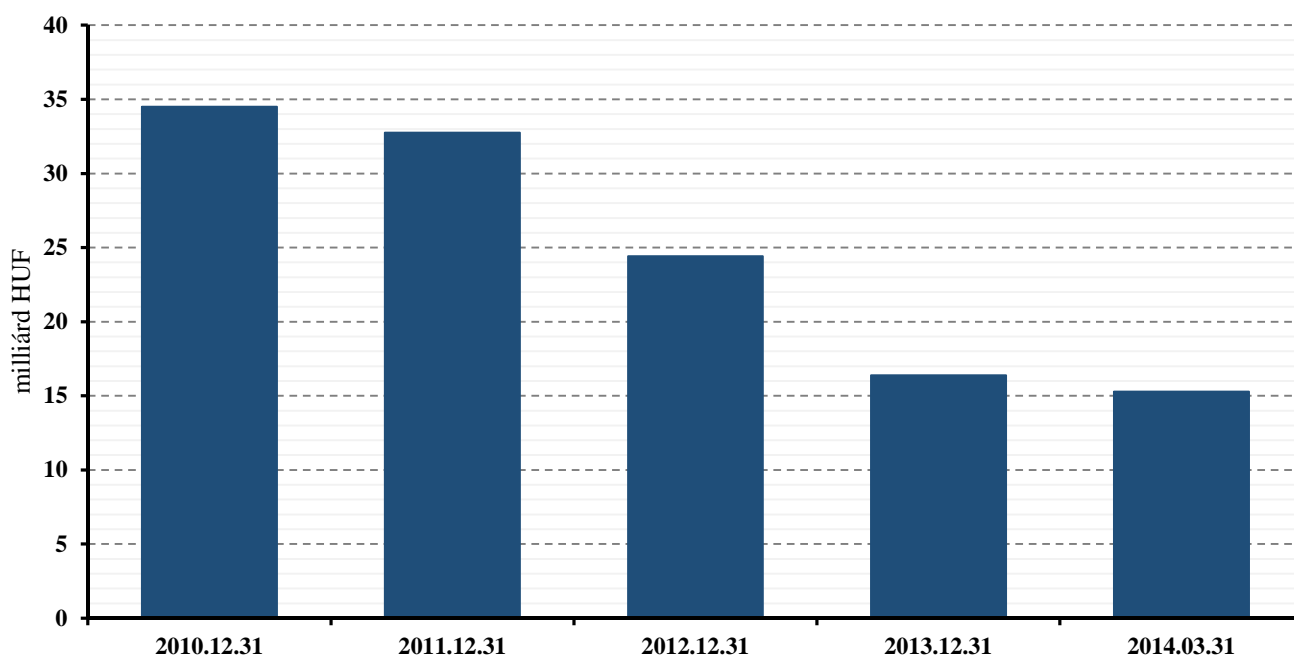
programok indulása óta közel 60 milliárd forint hitelkihelyezés történt, amely összevetve a mezőgazdaság évi 400 milliárd forintos hitelállományával, illetve az 1000 milliárd forintos teljes kötelezettségállományával, további jelentős igényeket jelez. A hitelprogramok keretében nyújtott állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályok gátat szabnak a jelentősen nagyobb keretösszegű és nagyobb támogatástartalmú hitelprogramok indításának.

Költségvetési kamat és kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok

A kamattámogatás és állami kezességvállalás mellett kihelyezett (érvényben lévő és kifutó) hitelprogramokról az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (továbbiakban: OSAP) gyűjt adatokat. A döntően Magyarország uniós csatlakozása előtt bevezetett, kamattámogatás és esetenként állami kezességvállalás mellett

működő, jelenleg már kifutás alatt álló hitelprogramok kint lévő állománya 15,3 milliárd forint volt 2014 első negyedévének végén (13. ábra). A legjelentősebb hitelállományok a birtokfejlesztési hiteleknel (25/2004. (III.3.) FVM rendelet), a családi gazdálkodók kedvezményes hiteleinél (317/2001. (XII.29.) Korm. rendelet), valamint az Európa terv Agrár-hiteleknel (6/2004. (I.22.) FVM rendelet) mutatkoznak. A hitelállományhoz kapcsolódó kezességvállalás 2014 első negyedévében 444 millió forintot tett ki.

13. ábra: **Kifutott kamattámogatott hitelek és kölcsönök állományának alakulása 2010 (december 31.) - 2014. március 31 között**

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Megjegyzés: az ábra a régi, kifutó hitelállomány értékeit tartalmazza, nem beleértve a még jelenleg is működő 114/2008. (IX.5.) FVM r. alapján beruházási és lízing kamattámogatást.

A költségvetési kamat- és kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok közül jelenleg a 114/2008(IX.5.) FVM rendelet alapján kibocsátott beruházási és lízing kamattámogatás érhető el. A

programhoz kapcsolódóan 2014 első negyedévében 229,5 millió forint kamattámogatás (1362 darab szerződés alapján) kifizetésére került sor.

Növekedési Hitelprogram (NHP)

A Magyar Nemzeti Bank 2013. június 1-jén indította el három pillérből álló, 2000 milliárd forintos keretösszegű Növekedési Hitelprogramját. Az I. pillér alapvető célja, hogy új hitelek nyújtásával javuljon a vállalkozások finanszírozási helyzete. A II. pillér a régi hitelek kiváltására vonatkozik, azaz a vállalkozások a korábban felvett deviza, illetve deviza alapú kölcsönének vagy pénzügyi lízingjének forint alapú hitellel történő kiváltására szolgál. A III. pillér a devizacsere ügyleteket tartalmazza a hitelintézetek részére, azzal a céllal, hogy de-

vizakitettségük csökkenjen – a Monetáris Tanács döntése értelmében a III. pillér 2014. július 1-jétől megszűnik, mivel a gazdasági és pénzügyi folyamatok nem teszik szükségessé a jegybanki devizacserek fenntartását.

Az I. ütem során a keretösszegeből 701 milliárd forint került kifizetésre, amelynek 17-18 százaléka az agrárszektor vállalatainak működését segítette/segíti – részletes adatokat lásd a Pénzügyi Hírlevél VII. évfolyam 1. számában.

Az NHP jelenleg a piacon elérhető kedvezményes források közül is a legalacsonyabb kamatozással bír, kamata a jegybanki alapkamatlábtól is elmarad.

Az MNB 2013. szeptember 11-én hirdette meg az NHP II. ütemét 500 milliárd forinttal. A II. ütem dinamikájában kezdetben elmaradt az első pillér sikerétől, ugyanakkor a II. ütem kifutása lényegesen hosszabb, 2014. december 31-ig igényelhetőek a hitelek, és az állomány növekedése jellemzően az időszak végén válik intenzívebbé. A kisebb érdeklődés másik fő oka, hogy a jobb adósminősítéssel rendelkező vállalkozások az I. ütem keretein belül már kielégítették hiteligényüket. Jelentős változás az I. ütemhez képest, hogy 2014. január elsejével az östermelők és családi gazdálkodók számára is elérhetővé vált a konstrukció.

Az NHP II. ütemében részt vevő hitelintézetek 175 milliárd forint összegű szerződésről nyújtottak be adat-

szolgáltatást az MNB felé, amelynek több mint 98 százaléka új hitel (ezen belül az új beruházási hitelek részesedése 61 százalék, az új forgóeszközhitelké 23 százalék, míg az EU-s hiteleké 16 százalék).

Az ágazati eloszlás alapján a mezőgazdaság, a feldolgozóipar és a kereskedelem, javítás ágazatok részesedése kimagasló, a hitelek közel háromnegyede ebbe a három ágazatba irányult. Azon belül is a hitelek közel 35 százaléka a mezőgazdasági tevékenységet folytató vállalkozásokhoz került, ezáltal az agrárágazat NHP I. ütemében elért 17-18 százalékos részesedését meghatározó mértékben tudták növelni. Az élelmiszeripart is tartalmazó feldolgozóipar részesedése 16-17 százalék volt a II. ütemben, azaz az élelmiszeripari vállalkozások jelentősen nem tudták javítani arányukat az I. ütemhez képest.

15. táblázat: Az NHP második szakasza keretében nyújtott hitelek hitelcélok szerinti eloszlása

NHP II. szakasz	I. pillér			II. pillér	
	Új beruházási hitel	Új forgóeszközhitel	EU-s hitel	Beruházási hitel	Forgóeszközhitel
Szerződéses összeg (milliárd Ft)	104,8	40,1	27,5	2,2	0,4
Átlagos hitelméret (millió Ft)	23,9	54,9	38,8	36,9	46,4

Forrás: MNB

Megjegyzés: EU-s hitel - EU-s támogatások előfinanszírozására folyósított hitel

Az NHP keretein belül 2014 első negyedévében az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) és a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. (Garantiqa) által garantált hitelállomány értéke 9,5 milliárd forint volt a mezőgazdaságban, amely 12,3 százalékos bővülést jelentett az előző negyedévhez képest. Ezzel szem-

ben az élelmiszeriparban a két szervezet együttesen csupán 4,7 milliárd forint értékű hitelt garantált, de a növekedés mértéke 19,1 százalék volt. A garantált hitelállomány kezdeti alacsony mértékének hátterében az áll, hogy a megfelelő hitelképességgel rendelkező ügyfeleknek nem volt szükségük a garanciára (16. táblázat).

16. táblázat: Az NHP garantált hitelállománya a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban

milliárd HUF

Időszak		Mezőgazdaság				Élelmiszeripar			
		I. pillér összesen	ebből:		II. pillér összesen	I. pillér összesen	ebből:		II. pillér összesen
			Új hitelek	Kiváltott hitelek		Új hitelek	Kiváltott hitelek		
2013	III.	4,84	2,81	2,02	0,14	1,89	0,96	0,93	0,43
	IV.	7,45	4,50	2,95	1,00	3,33	1,46	1,87	0,63
2014	I.	8,52	5,49	3,03	0,96	4,10	2,28	1,81	0,63

Forrás: AVHGA és Garantiqa adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

A mezőgazdaságban a II. pillér keretein belül garantált hitelállomány értéke kis mértékben csökkent 2014 első negyedévének végére, míg az élelmiszeriparban nem változott az állomány értéke.

A jövőben várhatóan tovább bővül a kihelyezett hitelállomány nagysága, mivel a II. ütem egy hosszabb

időszakot fog át, illetve megjelennek majd azon egyéni gazdálkodók és társas vállalkozások, akiknek hitelképesség szempontjából szükségük van a garanciavállalásra a két szervezet részéről.

Garantált hitelállomány a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban

Az állami kezességvállalásnak továbbra is kulcsszepe van a mezőgazdasági hitelezésben. A mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban tevékenykedő vállalkozások finanszírozási forrásokhoz történő hozzáférést két garanciaszervezet, az AVHGA és a Garantiqa is segíti. Mindkét szervezet feladata készfizető kezesség nyújtása mikro-, kis- és középvállalkozásoknak. Ezen belül az AVHGA tevékenysége azokra a vállalkozásokra fókuszál, amelyek mezőgazdasági területen működnek, vagy tevékenységük a vidéki térséghez kapcsolódik. A Garantiqa szélesebb vállalkozási kört céloz meg, kezességvállalása valamennyi mikro-, kis- és középvállalkozás számára igénybe vehető. A Pénzügyi Hírlevélben az AVHGA és a Garantiqa tevékenységéről megjelenő adatok azonban csak a mezőgazdasági és élelmiszeripari területen működő vállalkozások finanszírozási forrásaihoz vállalt kezességeket tartalmazzák.

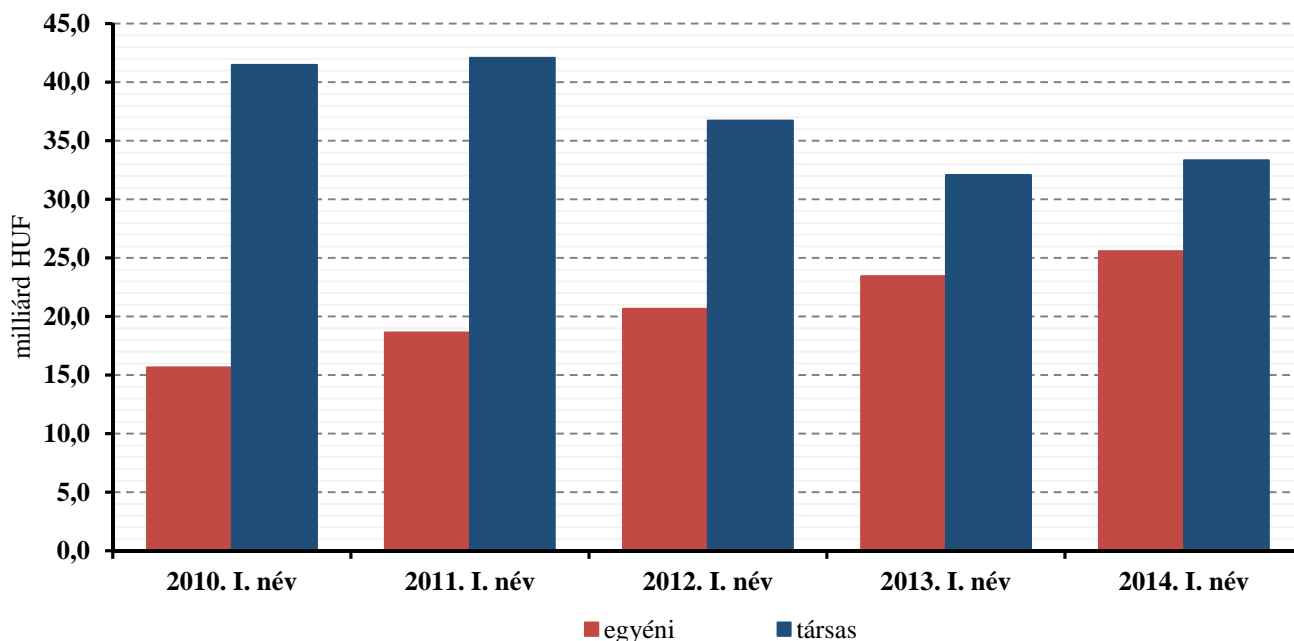
A kezesség kapcsolódhat kölcsön, bankgarancia, lízing vagy faktoring ügyletekhez is.

A mezőgazdasági szektorban a garantált hitelek állománya 58,9 milliárd forint volt 2014 első negyedévének végén – 5490 ügylet –, amely előző negyedévhez képest 5,6 százalékos bővülést jelentett.

A teljes garantált hitelállomány 56,6 százaléka a társas vállalkozásokhoz, míg 43,4 százaléka az egyéni vállalkozásokhoz került kihelyezésre. A két szegmens közül az egyéni állománya bővült jobban, 6,1 százalékkal nőtt az előző negyedévhez képest (14. ábra).

A garantált hitelállományon belül a forintban kihelyezett hitelek dominanciája tovább emelkedett, és az aktuális negyedévben a garantált hitelek állományának már 96,8 százaléka forint alapú volt.

14. ábra: Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban

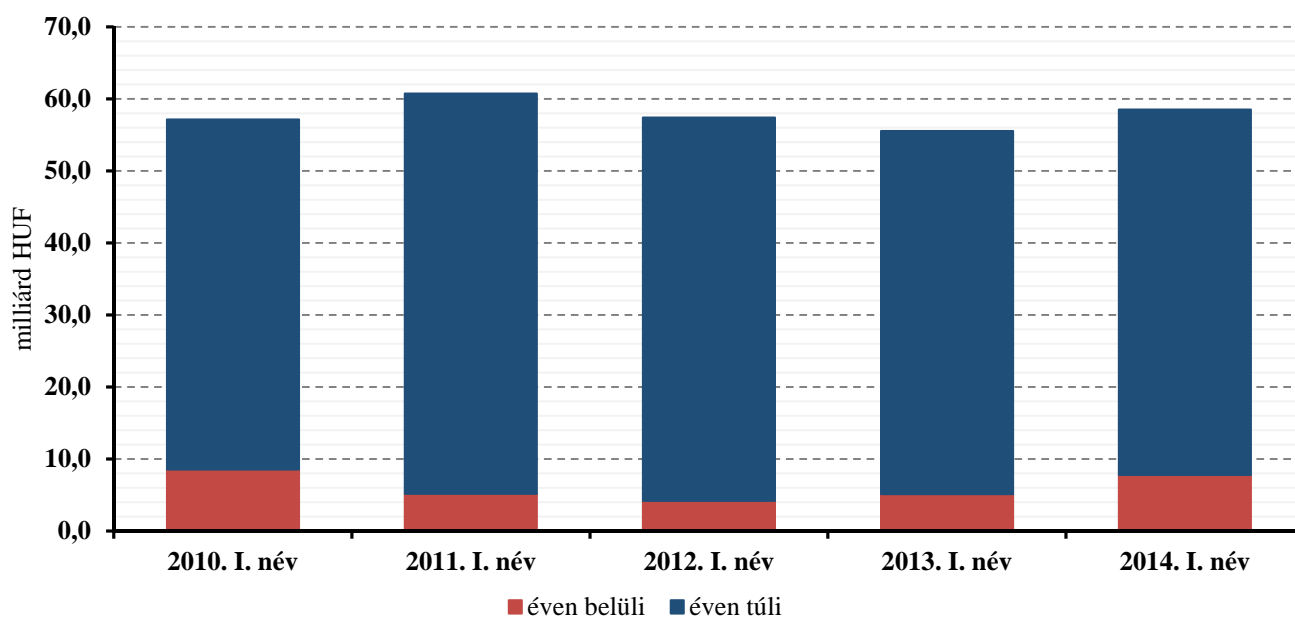
Forrás: AVHGA és Garantiqa adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nemcsak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 64,3%,- 65,6% volt 2014 első negyedévének végén.

A garantált hitelállományon belül az éven túli lejáratú hitelek vannak túlsúlyban, értékük az aktuális negyedévben 50,7 milliárd forint volt. Arányuk 86,7 százalék volt a teljes garantált hitelállományon belül, amely 3,6 százalékpontos csökkenést jelentett az előző negyedévhez képest. Az éven belüli hitelek aránya ezáltal újra 10 százalék fölé emelkedett és az első negyedév végén 43,7 százalékos növekedéssel az állomány értéke 7,8 milliárd forintot tett ki (15. ábra). Mind

az egyéni gazdaságoknál (23,1 milliárd forint), mind a társas vállalkozásoknál (28 milliárd forint) az éven túli hitelek domináltak 2014 első negyedévében. Míg az egyéni gazdaságoknál az éven túli hitelek több mint 70 százalékát forgóeszköz hitelek tették ki, addig a társas vállalkozások esetében a beruházási hitelek aránya (55 százalék) volt magasabb.

15. ábra: Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban a hitel lejáratási ideje szerint

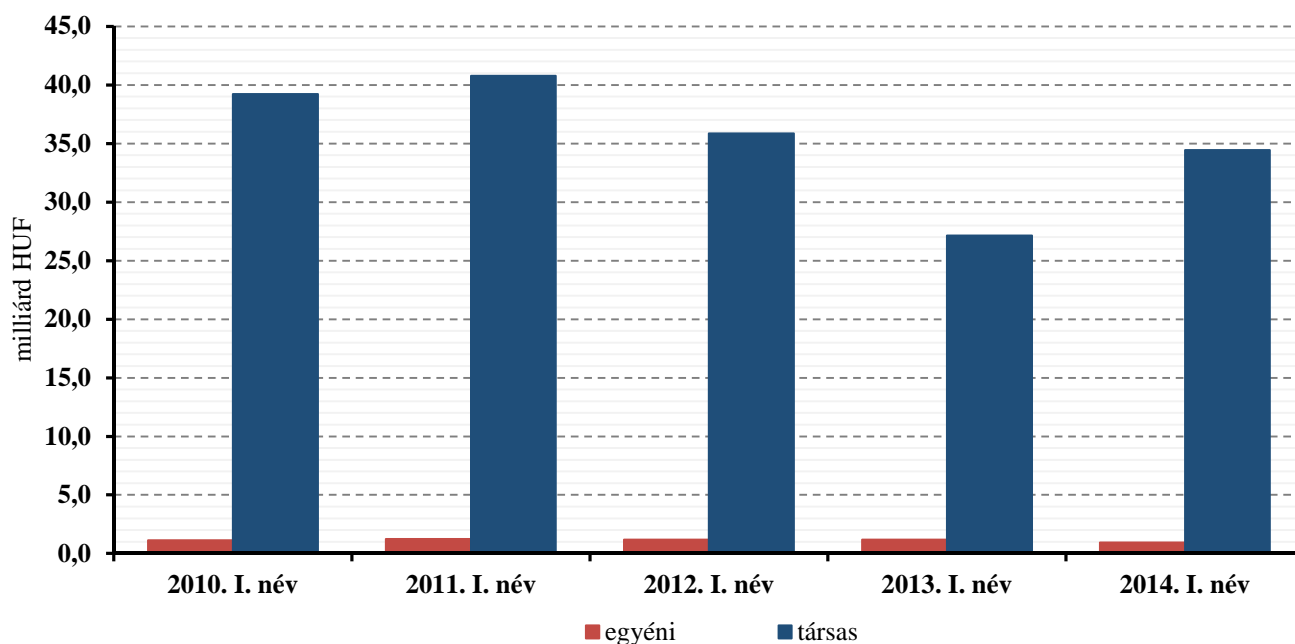
Forrás: AVHGA és Garantiqa adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nemcsak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 64,3%,- 65,6% volt 2014 első negyedévének végén.

Az élelmiszeripari ágazat garantált hitelállománya közel kétharmada a mezőgazdaságénak. A teljes hitelállomány értéke 2014 első negyedévében 35,4 milliárd forint volt, amely 1 milliárd forinttal maradt el az előző negyedévi értéktől, de még így is 25,1 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszakának értékét (16.

ábra). Az ágazatban a társas vállalkozásokhoz kihelyezett hitelállomány aránya a vizsgált időszak végén 97,3 százalék volt. A mezőgazdaságtól eltérően az élelmiszeripari vállalkozásokat nagyobb mértékben érintették az árfolyam-ingadozások, de az előző negyedévben elkezdődő javulás tovább folytatódott és a teljes garantált hitelállomány már csak 8,8 százaléka volt deviza alapú.

16. ábra: Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban

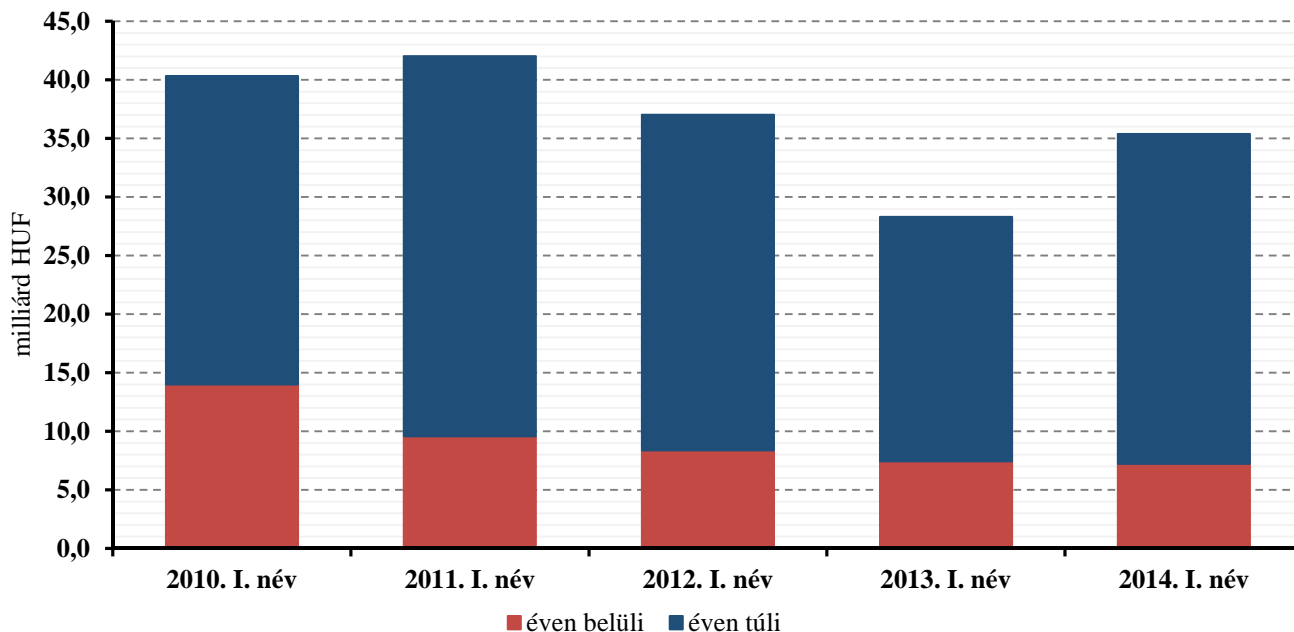
Forrás: AVHGA és Garantiqa adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nemcsak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 64,3%,- 65,6% volt 2014 első negyedévének végén.

Az élelmiszeripari vállalkozások garantált hitelállományán belül az éven belüli és éven túli hitelek aránya 20-80 százalék volt az első negyedévben. Az éven túli hitelek aránya az előző negyedévben tapasztalt jelentős mértékű növekedéssel szemben – amely az NHP-nak tulajdonítható – újra csökkent, 3,8 százalékkal, így az állomány értéke 28,2 milliárd forintra apadt a negyedév

végére. Az éven belüli hiteleknel tovább folytatódott a kis mértékű bővülési folyamat, és az előző negyedévhez képest 1,1 százalékkal nőtt az állomány értéke, amely ennek ellenére az előző év azonos időszakához viszonyítva 2,8 százalékos csökkenést mutatott (17. ábra).

17. ábra: **Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban a hitel lejáratú ideje szerint**

Forrás: AVHGA és Garantiqa adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

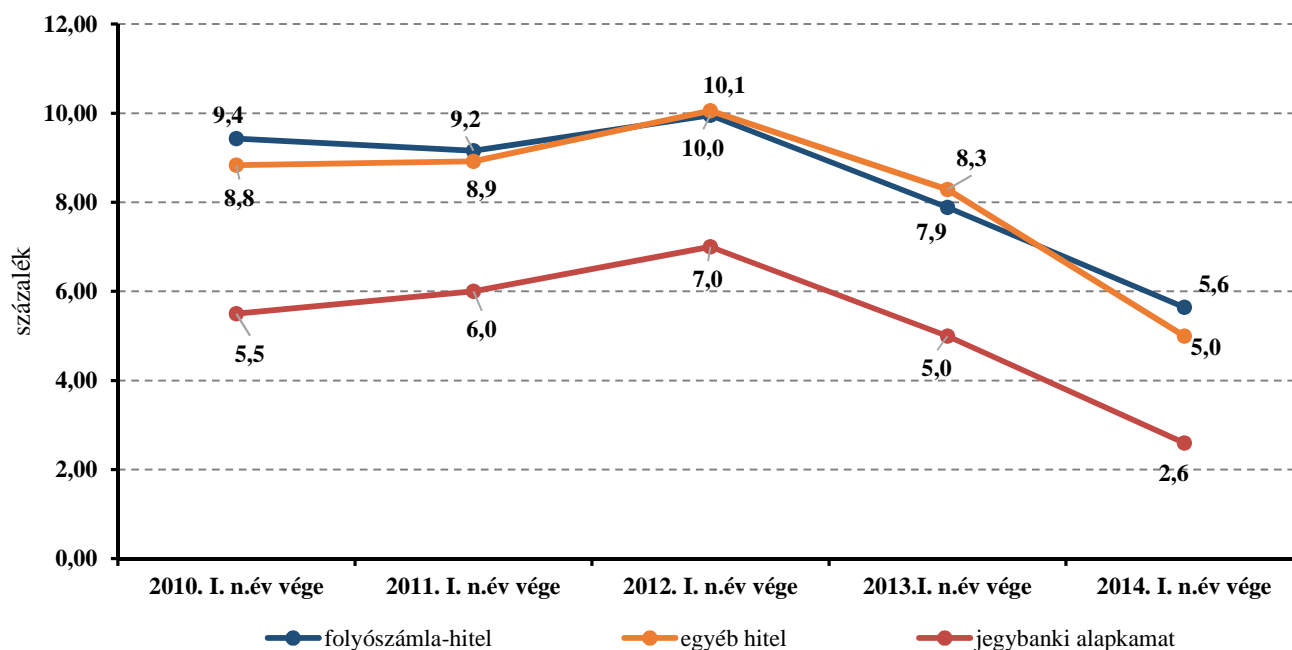
Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nemcsak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 64,3%,- 65,6% volt 2014 első negyedévének végén.

A jegybanki kamat és a vállalati szektor kamatainak alakulása

Az alapkamat mértékéről az MNB Monetáris Tanácsa dönt meghatározott időszakonként. Az alapkamat a kereskedelmi bankok és a központi bank közötti rövid lejáratú betétek és/vagy hitelek kamatát határozza meg. A jegybanki alapkamat 2011 decembere óta fokozatosan csökkent, mértéke 2014 első negyedévének végén 2,60 százalék volt (18. ábra). Az alapkamat csökkentése javíthatja az egyes nemzetgazdasági szektorok, ezen belül is az agrárszektor vállalkozásainak beruházási kedvét is.

A folyószámlahitelek átlagos éves kamatlába a pénzügyi válság idején 13 százalék fölé is emelkedett, majd egy folyamatos konszolidációnak köszönhetően fokozatosan csökkenni kezdett. A hitelkamat értéke 2012-ben többször is meghaladta a 10 százalékot. A folyamatos mérséklődés hatására 2014 első negyedévének végén a forint alapú folyószámla-hitelek átlagos évesített kamatlába 5,64, míg az egyéb hiteleké 5,00 százalék volt (18. ábra).

18. ábra: Jegybanki alapkamat és a vállalati szektor kamatainak alakulása

Forrás: MNB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

EU referencia-kamatláb

Az Európai Bizottság az állami támogatások közösségi ellenőrzésének keretében – többek között – a támogatástartalom megállapítása céljából a referencia-kamatlábát veszi figyelembe, amelyet a piaci kamatlábak helyettesítésére használ. A referencia-kamatláb megállapításának módja a Bizottság 2008/C 14/02 közleménye szabályozza. A referencia-alapkamatláb tagországonként, évente kerül megállapításra/felülvizsgálatra és

havonta kerül közzétételre. A magyarországi ráta korábban hosszabb időn keresztül nem, vagy alig változott, a 2013-ban elindult csökkenés folytatódott 2014 első negyedévében is, és jelenleg a ráta értéke 2,92 százalék, amely 0,53 százalékponttal alacsonyabb az év eleji értéktől (17. táblázat).

17. táblázat: A referencia kamatláb változása Magyarországon

Érvényesség kezdete	EU alaprátá (%)
2012. 01. 01.	6,39
2012. 03. 01.	7,48
2013. 01. 01.	6,65
2013. 04. 01.	5,57
2013. 07. 01.	4,62
2013. 11. 01.	3,83
2014. 01. 01.	3,45
2014. 04. 01.	2,92

Forrás: Támogatásokat Vizsgáló Iroda alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

A Bizottság a referencia-kamatláb megállapítása során az 1 éves IBOR (a pénzpiacon nem található, bankközi ajánlott referencia-kamatláb) kamatlábát tekinti kiindulási alapnak. Hiányos esetekben saját jogkörrel

megállapítja azt, amelyet kamatfelárakkal módosít (18. táblázat).

18. táblázat: **Bázispontban kifejezett kamatfelárak**

Hitelminősítés kategória	Biztosítékokkal való fedezettség		
	<i>Magas</i>	<i>Általános</i>	<i>Alacsony</i>
Kiváló (AAA-A)	60	75	100
Jó (BBB)	75	100	220
Kielégítő (BB)	100	22	400
Gyenge (B)	220	400	650
Rossz/Pénzügyi nehézségek (CCC és ennél alacsonyabb)	400	650	1000

Forrás: Európai Unió Hivatalos Lapja alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Lízing cégek mezőgazdasági kihelyezései

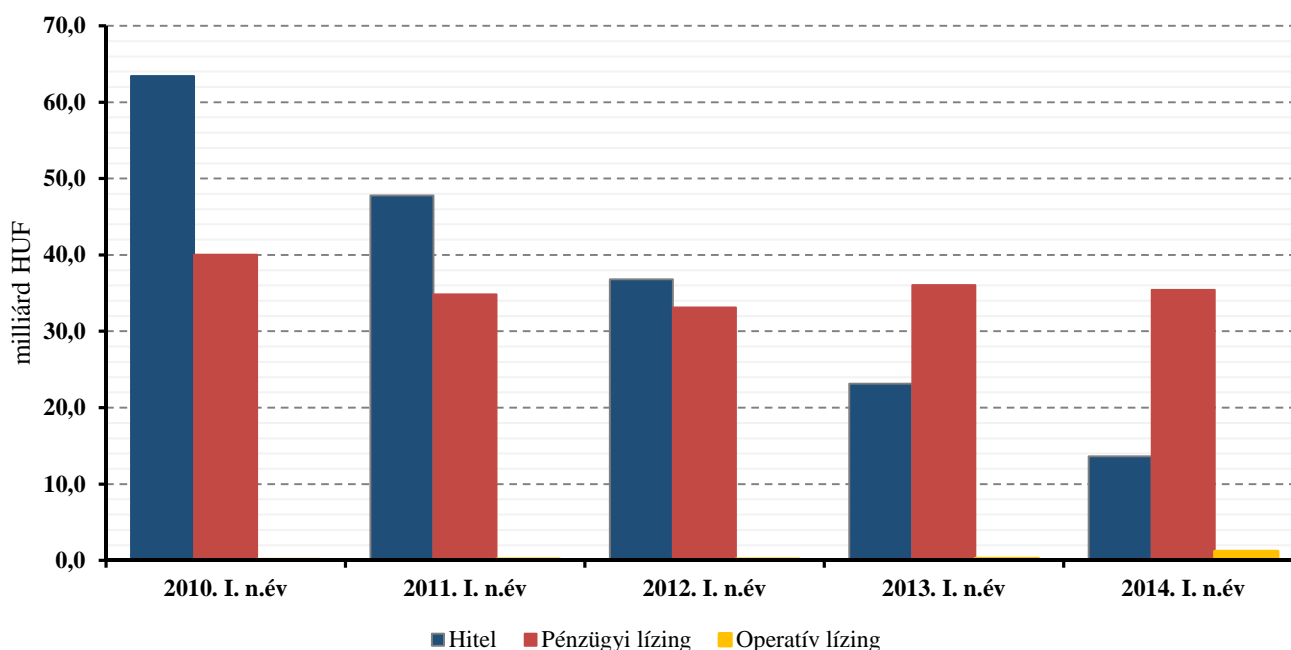
A mezőgazdasági új és használt gépek lízing cégek által finanszírozott állománya az elmúlt öt év első negyedéveit tekintve folytatta csökkenő tendenciáját, 2014 első negyedévének végén 50,9 milliárd forint volt a bruttó eszközérték, amely előző negyedévhez képest 17,6 százalékkal, az előző év azonos időszakához képest pedig 14,8 százalékkal volt alacsonyabb. A teljes állományon belül az aktuális negyedévben a használt mezőgazdasági gépek lízingjének aránya megközelítette a 20 százalékot, amelyre az elmúlt öt évben nem volt példa.

Az összes kihelyezésen belüli szerkezeti ártrendeződs 2014 első negyedévében is tovább folytatódott, a hitelek aránya zsugorodott a pénzügyi lízing javára,

amelynek részesedése ezáltal már a 70 százalékot is meghaladta.

A pénzügyi és operatív lízing együttes állományának értéke 2014 első negyedévében 36,6 milliárd forintra csökkent, amely előző negyedévhez képest 2,1 százalékkal volt alacsonyabb. Az állomány zsugorodását alapvetően a pénzügyi lízing 0,7 milliárd forintos negatív irányú változása okozta, mivel az operatív lízing előző negyedévhez képest nem változott. Az előző negyedéveket figyelembe véve az operatív lízing értéke négyszeresére bővült. A növekedés arra utal, hogy a gazdaságok a nyugat-európai mintát követve lehetőséget látnak a tartós bérletben (19. ábra).

19. ábra: Lízingcégek mezőgazdasági tőkekintlévőségeinek alakulása

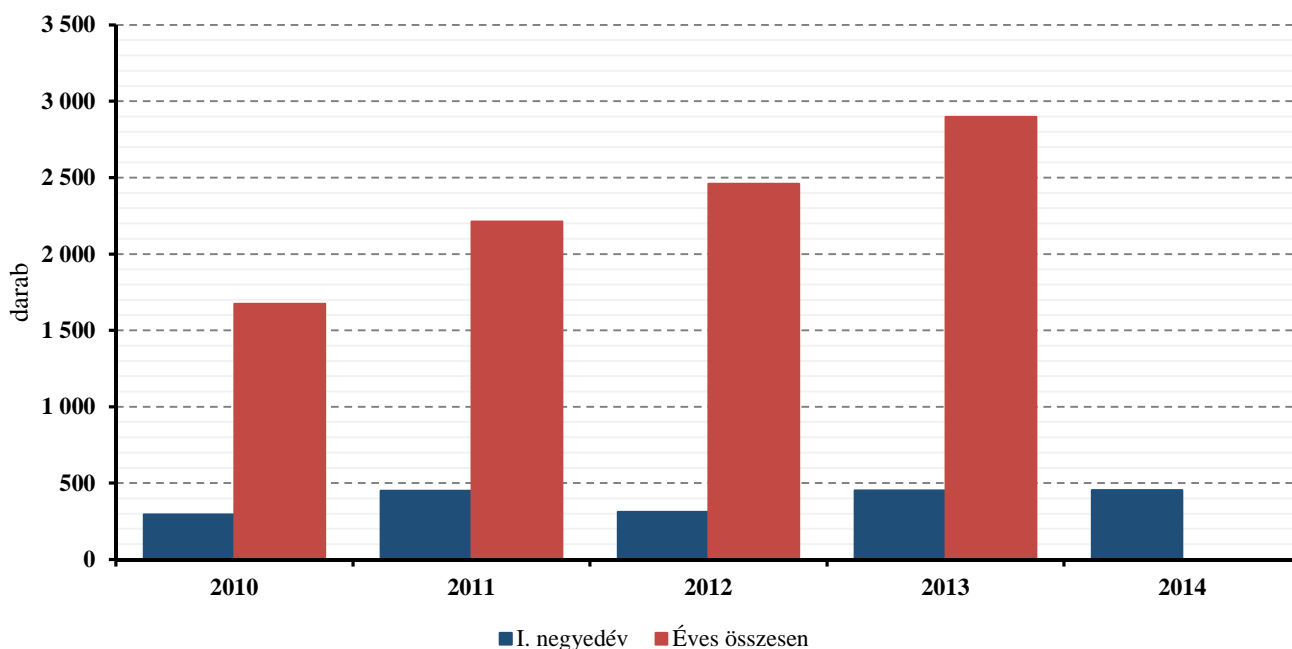

Forrás: Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

A lízingcégek mezőgazdasági szerződészáma az ágazat élénkülésének hatására fokozatosan emelkedett 2010 után. A 2010 év végéig megkötött 1674 darab szerződés 2013 év végére 2897 darabra bővült, de még így sem érte el a 2010 előtti szintet. Az elmúlt öt év első

negyedéveiben azonban hullámzóan alakult a szerződészsám. Ez a folyamat megállt 2014 első negyedévében, mivel a 455 darabos szerződészsám előző év azonos időszakának értékét 0,7 százalékkal haladta meg (20. ábra).

20. ábra: A lízingcégek mezőgazdasági szerződésszámának éves alakulása

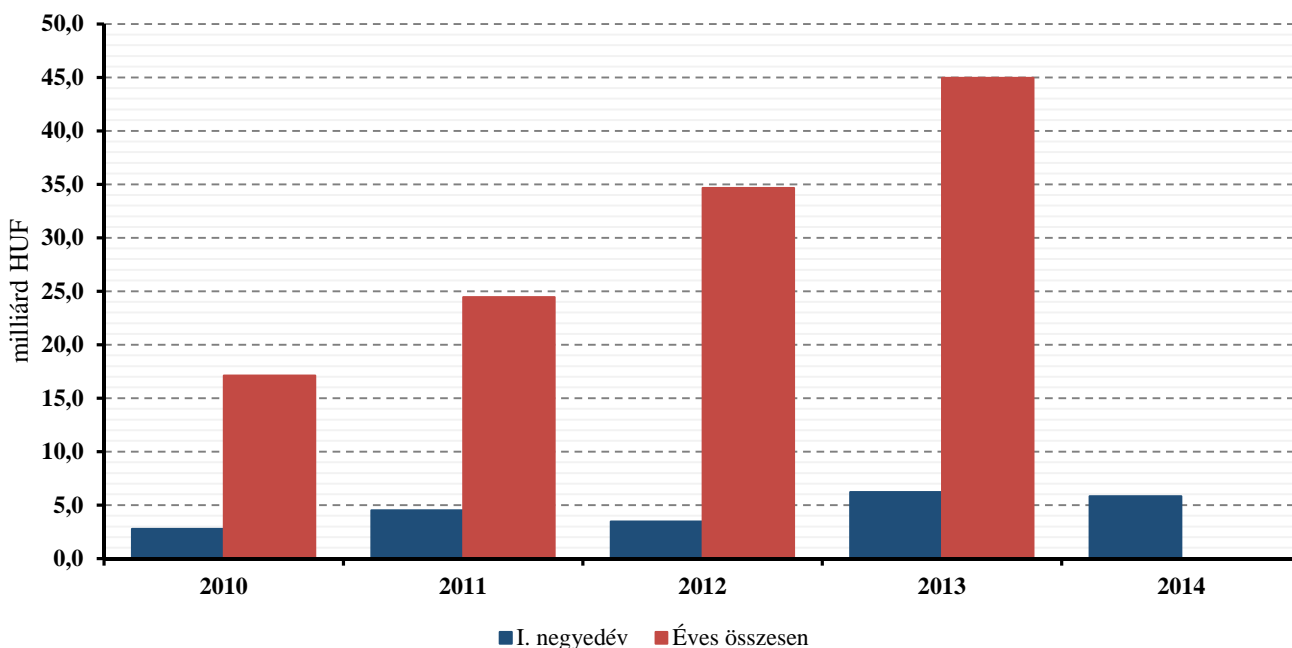
Forrás: Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

A szerződésszám bővülésének megfelelően a lízingcégek által finanszírozott összeg is folyamatosan emelkedett 2010-től kezdődően – 2012. I. negyedévének kivételével. Ez a tendencia azonban 2014 első negyedévében megállt, mivel előző év azonos időszakához képest 6,4 százalékkal alacsonyabb lett a finanszírozott összeg.

Az állomány értéke még így is jóval magasabb volt, mint a 2010-2012 első negyedéveiben finanszírozott összeg (21. ábra).

Az első negyedévben kihelyezett 5,8 milliárd forintos állományon belül 1,9 milliárd forintot tett ki az NHP mezőgazdasági géplízingerre igénybe vett része.

21. ábra: A lízingcégek mezőgazdasági kihelyezéseinek éves alakulása

Forrás: Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Ágazati csődráták

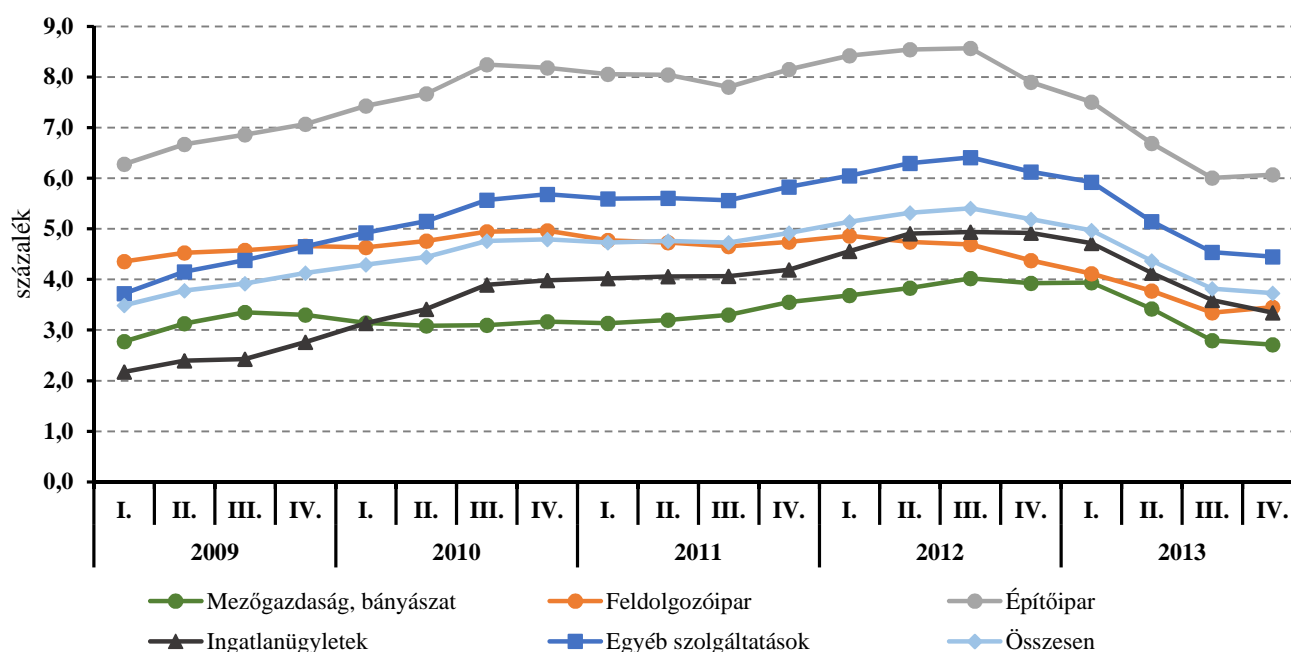
Az ágazati csődráták egy adott ágazatban csődeljárás alatt lévő és az egy évvel korábban működő társas vállalkozások százalékos arányát mutatja. A mutató értékelésével képet kaphatunk egy adott ágazat pénzügyi stabilitásának helyzetéről, illetve annak tendenciájáról.

Az ágazati csődráta az összes ágazatot tekintve növekvő tendenciát mutatott az elmúlt években, 2012 második félévében érte el 5,4 százalékos maximumát. Ezt követően a mutató értéke fokozatosan csökkent, majd 2013 utolsó negyedévének végére 3,7 százalékra javult, s ezáltal a négy évvel ezelőtti értéket közelítette meg.

A mezőgazdasági (bányászattal együtt) szektorra jellemző csődráta a figyelembe vett szektorokhoz hasonlóan (építőipar, ingatlanügyek, egyéb szolgáltatások) szintén 2012-ben érte maximumát (4,0 százalék), a feldolgozóipari csődráta 2010. év végén, 5,0 százalékos értékkel tetőzött. A mezőgazdasági ágazatra jellemző érték ezt követően fokozatosan javult, majd 2013-ban újra 4 százalék alá csökkent, és év második félévének végére a mutató értéke 2,7 százalékos értékkel a legkedvezőbb volt az összes ágazatot figyelembe véve.

A pozitív változások hatására a mezőgazdaság kedvező helyzetben van, a legkisebb mutatójával a legmegbízhatóbb adósok közé tartozik.

22. ábra: Ágazati csődráták

Forrás: Magyar Nemzeti Bank, Jelentés a Pénzügyi Stabilitásról, 2014. május

Kiegészítő táblák

19. táblázat: **MFB kedvezményes hitelprogramok a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban (állományok értéke 2014. 03. 31.)**

Megnevezés	Mezőgazdaság		Élelmiszeripar	
	<i>Befogadott kérelmek</i>	<i>Jóváhagyott kérelmek</i>	<i>Befogadott kérelmek</i>	<i>Jóváhagyott kérelmek</i>
Agrár Forgóeszköz Vis Maior Hitelprogram	10,04	9,83	0,06	0,04
MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram	3,47	3,12	1,04	0,75
Sikeres Magyarországért Agrár Fejlesztési Hitelprogram	13,60	11,53	1,60	0,79
Új Magyarország Agrár Fejlesztési Hitelprogram II.	21,04	16,80	0,49	0,27
Új Magyarország Agrár Forgóeszköz Hitelprogram II. ütem	4,26	3,96	0	0
Új Magyarország TÉSZ Forgóeszköz Hitelprogram	0,11	0,11	7,74	5,82
MFB Új Magyarország Forgóeszköz Hitelprogram	0,11	0	0,84	0,79
Új Magyarország Vállalkozásfejlesztési Hitelprogram	3,30	2,67	29,54	21,50
MFB Kisvállalkozói Hitelprogram	0,04	0,02	0,81	0,60
MFB Vállalkozásfinanszírozási Program	0,34	0,23	5,77	5,21
Összesen	56,30	48,27	47,89	35,75

